

מאת מכון ממרא

<https://mechon-mamre.org>

מסכת כלאיים פרק א

דף א, א, פרק א הלכה א משנה החטים והזונין אינן כלאים זה בזה. השעורים ושבולת שועל הכוסמין והשיפון הפול והספיר והפורקדן והטופח ופול הלבן והשעועית אינן כלאים זה בזה:

דף א, א, פרק א הלכה א גמרא כתיב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים. הייתי אומר אפילו שני מיני חטים ואפילו שני מיני שעורים. בהמתך לא תרביע כלאים הייתי אומר אפי' שור שחור על גבי שור לבן או שור לבן על גבי שחור. (שם) ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך הייתי אומר [אפילו] שני מיני צמר ואפילו שני מיני פשתים. פירש בבגדים (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. מה כלאי בגדים שאסרתי לך שני מינין לא זה ממין זה ולא זה ממין זה. אף כלאים שאסרתי לך בכל מקום לא זה ממין זה ולא זה ממין זה. החיטים והזונין אינן כלאים זה בזה. הא עם השעורים כלאים. החיטים והזונין אינן כלאים זה בזה דבר שאינו אוכל. הוינן מטעי ומתני כלאים. א"ר בא בר זבדא שכן מקומות מקיימין אותן ליונים. אמר רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר דתנינן תמן המקיים קוצים בכרם רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש. אמר רבי אבהו טעמא דרבי ליעזר שכן מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. מה דרבנין סברין מימר אין מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. ויבדקו. רבנין אמרין מקום שמקיימין אותן אסורין ומקום שאין מקיימין אותן מותרין. מה טעמא דרבי ליעזר מכיון שמקיימין אותן במקום אחד נאסור מינן בכל מקום שהוא. ולא רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר. תמן אין דרך בני אדם להביא <קרנים>

[קוצים] ממקום למקום. ברם הכא דרך בני אדם להביא זונין ממקום למקום. מעתה יהו כלאים עם החטים. אמר רבי יונה מין חטין הם אלא שהפירות מזנין.

דף א, ב פרק א הלכה א גמרא כהדא דתני (ויקרא יט) ולא תזנה הארץ מיכן שהפירות מזנין. רבי יעקב בר זבדי בעא קומי ר' ירמיה מתניתין דרבי ישמעאל בי רבי יוסי דתני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר משום אביו תורמין מן היין על החומץ אבל לא מן החומץ על היין. עבר ותרם תרומתו תרומה. רבי אומר היין והחומץ שני מינין הן אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה. והוה מסתכל ביה. אמר ליה מה את מסתכל בי הבא לך רצועה בכאן. תמן למעשרות וכאן לכלאים. אמר רבי יונה הא כן הוה צריך מסתכל ביה כד הוון רבנין קדמאיי בעון מקיימי הדא מילתא הוון מקיימין לה. תמן למעשרות וכאן לכלאים. רבי יוסה בשם רבי יוחנן כולהון זוגות זוגות. מה על כל פירקא אתאמרת או על הדא הלכתא. מן מה דאמר רב חמשה ירקות שאדם יוצא בהם ידי חובתו בפסח כולם מותרין ליזרע בערוגה ואמר הדא דרב פליגא על ר' יוחנן הדא אמרה על כל פירקא איתאמר'. רבא בשם רב כולהון זוגות זוגות. מחלפא שיטתיה דרב. תמן הוא אמר כולן מין אחד והכא הוא אמר הכין. לא דרב אמר כולן מין אחד לא אמר אלא מיני ירקות הן וכולן מותרין ליזרע בערוגה. רבי יוסי בשם רבי חייא בר ווא אשכחון כתיב על פינקסיה דרבי הלל בי רבי אלס רבי יונה בשם רבי חייא בר ווא אשכחון כתיב על כותלא דרבי הלל בי רבי אלס פילה פישונה גילבונה מילותה סרפוונא פסילתה. כיני מתניתא הלבן והשעועית. אמר רבי יונה למה נקרא שמה שעועית שהיא משעשעת את הלב ומהלכת את בני מיעים:

דף א, ב פרק א הלכה ב משנה הקישות והמלפפון אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים. חזרת וחזרת גלין עלשין ועולשי שדה

דף ב,א פרק א הלכה ב משנה כרישים כרישי שדה. כוסבר כיסבר שדה. חרדל וחרדל מצרי ודלעת מצרית <והרומצא> [והרמוצא] ופול המצרי וחרוב אינן כלאים זה בזה:

דף ב,א פרק א הלכה ב גמרא א"ר יודן בר מנשה דברי חכמים אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של קישוי ונוטעה והיא נעשית אבטיח. אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח ונוטעה והיא נעשית מלפפון. רבי יודה אומר עיקרו כלאים. אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח ומעה אחת מפיטמה של תפוח ונותן בתוך גומא אחת והן נתאחין ונעשין כלאים. לפום כן צווחין ליה בלישנא יונא מולפפון. הקישות והאבטיח מה אמר בה ר' יודה. נישמעני מן הדא הקישואין והאבטיחין והמלפפונות אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים. נאמר הקישואין והמלפפון אינן כלאים זה בזה. האבטיח והמלפפון אינן כלאים זה בזה. ר' יודה אומר כלאים. הקישות והאבטיח צריכה. חזרת וחזרת גלים רבי חנניה אמר הסדיגרון. שמעון בריה דרבי אבי אמר אנטוכין. רבי <ווסי> [יוסי] בי רבי בון אמר יסיח לי עולשין טרוקסימון. עולשי השדה עולתין. כריתין כרתי שדה קפלוטין. דלעת מצרית מתני' דרבי אלא כרבי נחמיה בשם רבי נחמיה דלעת ארמית היא דלעת מצרית כלאים עם היוונית כלאים עם הרמוצה. והרמוצה א"ר חנינא כמין דלעת מרה היא והן ממתקין אותה ברמץ. והחרוב א"ר יונה כמין פול מצרי פרסי הוא וקצצוי דמיין לחרובה:

דף ב,א פרק א הלכה ג משנה הלפת והנפוס והכרוב והתרובתור התרדים והלעונים אינם כלאים זה בזה הוסיף ר' עקיבה השום והשומני והבצל והבצלצול והתורמוס והפלוסלוס אינן כלאים זה בזה:

דף ב,א פרק א הלכה ג גמרא הלפת והנפוס הכרוב והתרובתור <כורב> [כרוב] דקיק התרדין והלעונין

המעויין. הוסיף רבי עקיבה השום והשומנית תומניתה. והבצל והבצלצול פלגולה. והתורמוס והפלוסלוס פרמועה ואין כלאים זה בזה:

דף ב,א פרק א הלכה ד משנה ובאילן האגסין והקרוסטמלין והפרישים והעזרדיי אינן כלאי זה בזה התפוח והחזרר והפרסקין והשקדין השיזפין והרימין אף על פי שדומין זה לזה כלאי זה בזה:

דף ב,א פרק א הלכה ד גמרא פרישין אמר רבי יונה אספרלגין. ולמה נקרא שמן פרישין שאין לך מין אילן פריש לקדרה אלא מין זה בלבד. שלמן בר לוי אחוי דזבדי בר לוי בשם רבי יהושע בן לוי כולהון זוגות זוגות. רב אמר כולהון מין אחד. מתניי פליגא על רב דתני אף

דף ב,ב פרק א הלכה ד גמרא הבכיים. התיב ר' יוסי בי ר' בון והתני אף הרוגיניי בשוקי של ציפורין היו מרכיבין קרוסטמלין על גבי אגס. ראם תלמיד אחד אמ' להן אסורים אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמר להן מי שפגע בכם מתלמידי בית שמאי הוי לא אמ' אלא קרוסטמיל על גבי אגס הא אגס על גבי חיזרר לא. בתחום אריח היו מרכיבין תפוח על גבי חיזרר ובא תלמיד אחד אמר להן אסורין אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמר להן יפה אמר התלמיד. לא אמר אלא התפוח על גבי חיזרר הא חיזרר על גבי אגס לא מה דהוה עובדא הוה עובדא. תני גוי שהרכיב אגוז על גבי פרסק אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן נוטל ממנו ייחור והולך ונוטע במקום אחר מה נפק מינהון קדריס פרסקיה. הרכיב תריד על גבי דרכון אע"פ שאין ישר' רשאי לעשות כן נוטל הימינו זרע והולך וזורע במקום אחר. מה נפק מינהון כורבי לבנון. זרגון ולפת מה נפק מינהון פטר פיטרא. סילינון לוזון ובוטמין מה נפק מביניהון פיסטקין. זיתין ורימון מה נפק מביניהון שיזפין:

דף ב,ב פרק א הלכה ה משנה הצנן והנפוס והחרדל והלפסן ודלעת יונית עם המצרית והרמוצא אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה :

דף ב,ב פרק א הלכה ה גמרא א"ר יונתן יש מהן שהילכו אחר הפרי ויש מהן שהילכו אחר העלין. הלפת והצנן הילכו בהן אחר הפרי. הלפת והנפוס הילכו בהן אחר העלין. התיבון הרי צנן ונפוס הרי פרי דומה והעלין דומין ותימר כלאים. א"ר יונה בזה הילכו בהן אחר טעם הפרי :

דף ב,ב פרק א הלכה ו משנה הזאב והכלב כלב הכופרי והשועל העזים והצבאים היעילים והרחלים הסוס והפרד הפרד והחמור החמור והערוד אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה :

דף ב,ב פרק א הלכה ו גמרא הא כלב עם כלב כופרין אינן כלאים. ודלא כר' מאיר דרבי מאיר אומי כלאים אע"ג דר' מאיר אמי כלב מין בהמה מודה בכלב כופרי שהוא מין חיה הא כלב עם כלב כופרי על דעתיה דרבי מאיר כלאים. עוף לא תניתה. אמר רבי יוחנן אייתיתיה מן דבר דליה תרנגול עם הפיסיוני. תרנגול עם הטווס אף על פי שדומין זה

דף ג,א פרק א הלכה ו גמרא לזה כלאים זה בזה. רבי שמעון בן לקיש אמר משנה שלימה שנה לנו רבי וכן חיה ועוף כיוצא בהן. אמר רבי יוחנן צרכה להדא דר' יוחנן תנינן הכא חיה ופרשנתה תמן. תנינן בהמה הכא ופרשנתה תמן. עוף תניתה תמן אתא ופרשנתה הכא. אמי רבי יוסי ויאות. בא להודיעך שהעוף אסוי בכלאים. רבי ירמיה אמר כהנא שאל לריש לקיש המרביע בחיות הים מהו. א"ל עוד הן כתיב בהן למיניהן. ר' אחא לא אמר כן אלא הוה א"ר אחא בשם ריש לקיש כל שכתוב בו למיניהו כלאים נוהג בו. התיב כהנא הרי חיית הים הרי כתיב בהן למיניהן מעתה כלאים [נוהג] בהן. א"ר יוסי בי רבי בון הכא פרס כהנא

מצודתיה על ריש לקיש וצדייה. אמר רבי יונה יכול
אנא פתר לה משום מנהיג מייתי חוט וקטר באודניה
דלכיסא ובאודניה דיריקא ואינון שייפין דין עם דין
ומזרעין:

דף ג,א פרק א הלכה ז משנה אין מביאין אילן באילן
ירק בירק ולא אילן בירק ולא ירק באילן רבי יהודה
מתיר ירק באילן:

דף ג,א פרק א הלכה ז גמרא מחלפה שיטתיה דר'
יודה. תמן הוא אמר נוטל הוא אדי מעה אחת מפטימה
של אבטיח ומעה אחת מפטימו של תפוח ונותנן לתוך
גומא אחת והן מתאחין ונעשין כלאים. וכא הוא אמר
הכין. תמן על ידי שהוא נותן זה בצד זה הן מתאחין
ונעשין כלאים. ברם הכא ירק באילן הוא.

דף ג,ב פרק א הלכה ז גמרא תני מניין שאין מרכיבין
עץ סרק על גבי עץ מאכל ולא עץ מאכל על גבי עץ
מאכל. מין בשאינו מינו מניין תלמוד לוי (ויקרא יט)
את חקותי תשמורו. ר' יונה ר' לעזי בשם כהנא דר'
לעזר היא משום חוקים שחקקתי בעולמי. מעתה
אסור לאדם הראשון. ר' יוסי בשם רבי הילא דברי
הכל היא משום חוקים שחקקתי בעולמי. מעתה אסור
להרכיב תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה. אמר רבי
אבין ולא מכלאי הבגדים למדת. מה כלאי בגדים
שאמרת לך שני מינין לא זה ממין זה ולא זה ממין
זה. אף כלאים שאסרת לך בכל מקום לא זה ממין זה
ולא זה ממין זה. תני בשם רבי לעזר מותר הוא גוי
לזרוע וללבוש כלאים. אבל לא להרביע בהמתו כלאים
ולא להרכיב אילנו כלאים. למה מפני שכתוב בהן
למיניהן. והרי דשאין כתיב בהן למיניהן. אין כתיב
בציוי אלא בהוצאה. ואם כן למה נתקללה הארץ. ר'
יודן בר שלום אמר על ידי שעברה על גזרותיו של
הקב"ה. (בראשית א) תדשא הארץ דשא עשב מזריע
זרע. והיא לא עשת אלא ותוצא הארץ דשא עשב מזריע
זרע למינהו. רבי פינחס אמר שמחה בציוויה והוסיפה

אילני סרק. על דעתיה דרבי יודן בר שלום יפה נתקללה הארץ. על דעתיה דרבי פינחס למה נתקללה הארץ. כאינש דאמר ליט ביזא דכן איינק. ואתיא כיי רבי נתן שלשה נכנסו לדין וארבעה יצאו מקוללין. ארורה האדמה בעבורך. עד כדון לית כתיב אלא בהמתך לא תרביע כלאים. עוף מנין אית תניי תני מאת חוקותי תשמורו ואית תני מבהמתך לא תרביע כלאים הרכיב אילן והרביע עוף מאן דאמי מחוקותי תשמורו חייב שתים מאן דאמי מבהמתך לא תרביע אינו חייב אלא אחת. בשהרביע בהמה והרביע עוף מאן דאמר מחוקותי תשמורו אינו חייב אלא אחת מאן דאמר מבהמתך לא תרביע כלאים חייב שתים. תני אין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה מפני שהוא אילן באילן. רבי יודן בעי ולית הדא פליגא על רבי לוי (תהילים קכח) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך כשתילי זתים סביב לשולחנך. מה זיתים אין בהן הרכבה. אף

דף ד, א פרק א הלכה ז גמרא בניך לא יהא בהן פסולת. הא מכלל שיש בהן פסולת. שנייא היא הכא שהוא עתיד למתקה כהדא רבי שמעון ברי הוה משקי פרסתקיה יין מבושל בשביל למתקה :

דף ד, א פרק א הלכה ח משנה אין נוטעין ירק בתוך סדין של שיקמא אין מרכיבין פיגס ע"ג קידה לבנה מפני שהוא ירק באילן. אין נוטעין ייחור של תאינה לתוך החצוב שיהא מקורו : אין תוחבין זמורי של גפן לתוך האבטיח שתהא זורקת מימיה לתוכן מפני שהוא אילן בירק : אין נותנין זרע דלעת לתוך החלמות שתהא משמרתו מפני שהוא ירק בירק :

דף ד, א פרק א הלכה ח גמרא רבי זכריה חתניה דרבי לוי בעי בלא כך אינו אסור משום זרעים תחת הגפן. אמר רבי יוסי תיפתר במעמיק שורש למטה משלשה טפחים חוץ לששה. כהדא דתני שרשי פיאה

הנכנסים לתוך ארבע אמות שבכרם. למטה משלשה
טפחים הרי אילו מותרין:

דף ד, א פרק א הלכה ט משנה הטומן לפת וצנונות
תחת הגפן אם היו מקצת העלין מגולין אינו חושש לא
משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשרות
ונטלין בשבת. הזורע חיטה ושעורה כאחת הרי זה
כלאים רבי יודה אומר אינו כלאים עד שיהיו שתי
חטים ושעורה או חיטה ושתי שעורים או חטה ושעורה
וכוסמת:

דף ד, א פרק א הלכה ט גמרא חזקיה אמר לא שנו אלא
לפת וצנונות הא שאר דברים לא. רבי יוחנן אמר לא
שנייא היא לפת היא צנונות היא שאר כל הדברים.

דף ד, ב פרק א הלכה ט גמרא מה נן קיימיי אי משום
זרעים באילן למה לי גפן וצנונות אפילו שאר כל
הדברים האילו. אי משום שאינו רוצה בהשרשתן למה
לי לפת וצנונות אפילו שאר כל הדברים. מן מה דתני
ר' חייה כגון אגודה של לפת ואגודה של צנונו'. הוי לית
טעמא דלא משום שאינו רוצה בהשרשתן: תני פגה
שטמנה בטבל וחחרה שטמנה בגחליי אם היו מקצתן
מגולין ניטלין בשבת ואם לאו אין ניטלין בשבת. ר'
לעזר בן תדאי אמר בין כך ובין כך תוחב בשפוד או
בסכין ונוטלן. אתיא דרבי לעזר בן תדאי כר' שמעון
דתני לא יגור אדם את הכסא ואת המטה ואת
הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ. רבי שמעון
מתיר. רבא בשם רב הונא רבי חגיי בשם ר' זעירא רבי
יוסי בשם רבי הילא מודין חכמי לר"ש בכסא שרגליו
משוקעות בטיט שמותר לטלטלו. וכמה דתימר מותר
לטלטלו ודכוותה מותר להחזירו. א"ר יוסה אוף נן
[נמי] תנינן ניטלין בשבת. א"ר יוסי בי ר' בון דר"ש
היא. והא תנינן שביעית. אית לך מימר שביעית דר"ש
פתר לה שביעי דר"ש מתיי בספיחי שביעי והכא [את]
אמר הכן. אע"ג דר"ש מתיר בספיחי שביעית אית ליה

משום קדושי שביעי'. אוף הכא אינו חושש לא משום שביעית ולא משום קדושי שביעי'.

דף ה, א פרק א הלכה ט גמרא זרע שני מינין בבקעה שני מינין בחורבה שני מינין וחלקן גדר. ר' יוחנן אמר פטור. ר"ש בן לקיש אמר חייב. מודה ר"ש בן לקיש בזורע ע"ג הים ע"ג פטרה ע"ג סלעים ע"ג טרשים שהוא פטור. מודה ר"ש בן לקיש בזורע ע"מ לחלקן גדר שהוא פטור: א"ר בא קרתיגניא מודה ר"ש בן לקיש לענין שבת עד שתנוח. מתני' פליגא על ר' יוחנן הזורע חיטה ושעורה כאחת הרי זה כלאים. פתר לה בנתונים בתוך ששה על ששה דאמר ר' יוחנן אינו חייב עד שיהו ששה על ששה מוקרחין בתוך שדה תבוא' או מוקפיי גדר. כהדא ר' יודה או' אינו כלאים. א"ר זעירא ר' יהודה כדעתיה דר' יודה אמר

דף ה, ב פרק א הלכה ט גמרא בשד' ירק טפח. א"ר יוסי מאן דבעי מקשיא על הדא דר' זעירא יליף הדא דר' יוד' מן דרבנין כמה דרבנין אמרין באיסור בית רובע ללקות ו' על ששה כן ר' יודה אמר באיסור ששה על ששה ללקות טפח. והתני רבי יודה מתיר. וקשיא מה טעמי דרבי שמעון בן לקיש מכיון שהוציא מתוך ידו לזרע חייב. והא תנינן ר' יודה או' אינו כלאי'. פתר לה עד שעה שתנוח והתני ר' יודה מתני' לא אפיי נחה ר' יודה מתיר. א"ר הילא ר"ש בן לקיש כדעתיה דאר"ש בן לקיש בשם חזקיה ראש תור מחורבה מותר. מעתה אפילו שני חיטין ושעורה. וכן היא והתנינן עד שיהו שני חיטין ושעורה או חיטה אחת ושני שעורין או חיטה אחת ושעורה וכוסמת. פתר לה חיטה מכאן וחיטה מכאן גדר מיכן וגדר מיכן ושעורה חבושה באמצע. א"ר מתניה הדא דתימר שאין שם חורבה. אבל יש שם חורבה מותר:

מסכת כלאים פרק ב

דף ה, ב פרק ב הלכה א משנה כל סאה שיש בה רובע זרע ממין אחר ימעט. רבי יוסי אומר יבור בין ממין אחד בין משני מינין. רבי שמעון אומר לא אמרו אלא ממין אחד. וחכמים אומריי כל שהוא כלאים בסאה מצטרף לרובע. במה דברים אמורי תבואה בתבואה וקטנית בקטנית תבואה בקטנית וקטנית בתבואה. באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. אמר רבי שמעון כשם שאמרו להחמיר אף להקל. הפשתן בתבואה מצטרפת אחד מעשרים וארבעה

דף ו, א פרק ב הלכה א משנה בנופל לבית סאה :

דף ו, א פרק ב הלכה א גמרא אנן תנינן שיש בה אית תניי תני שנפל לתוכה. אמר רבי מנא מאן דאמר שיש בה אחד מעשרים וארבעה מאן דאמר שנפל לתוכה אחד מעשרים וחמשה. אמר רבי יוסי בי רבי בון בין כמאן דאמר שיש בה בין כמאן דאמר שנפל לתוכה אחד מעשרים וארבעה. מאי כדון מאן דאמר שיש בה בתלוש. מאן דאמר שנפל לתוכה במחובר. מה נן קיימין אם במתכוין לזרע אפילו חיטה אחת אסור. אם לערב אפילו כל שהוא אסור לערב. רבי יעקב בר אחא אבא בר חייא בשם רב הבורר צרורות מתוך כיריו של חבירו חייב להעמיד לו חטין יפות תחתיהן. אמר רבי יוסי זאת אומרת שהוא אסור לערב. אם אמר את שמותר לערב למה לי חטין יפות תחתיהן. מכר לו חטין יפות ונמצאו ברורות מהו שינכה לו דמי אותו הרובע. מיליהון דרבנין אמרין אינו מנכה לו דמי אותו הרובע. דאמר רבי יעקב בר אחא אבא בר חייא בשם רב הבורר צרורות מתוך חטין של חבירו חייב להעמיד לו חטין יפות תחתיהן. בירר רובע אחד ומחצה מהו שינכה לו דמי אותו הרובע. רבי חיננא ורבי מנא. רבי חיננא אמר מנכה לו. רבי מנא אמר אינו מנכה לו דהוא אמי ליה אילו יהבתון לי הוינא צרר לון בסירקי מה דהוה זבונה

חמי הו' זבן. אלא בשנתערבו דרך מכנס. והא תנינן באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. ותני עלה כגון קב וחצי קב ואחד מעשרים וארבעה לחצי קב טב

דף ו, ב פרק ב הלכה א גמרא הוא כלום. עד כאן חשו למראית העין מיכן ואילך לא חשו למראית העין: ימעט: כאיזה צד הוא ממעט או פוחת מן רובע או מוסיף על הסאה. לא כן אמר רבי יוחנן ר' אבהו בשם רבי יוחנן כל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותר מזיד אסור. תמן את מרבה לבטל איסור תורה ברם הכא את מרבה לבטל מפני מראית עין: רבי יוסי אומר <יברר> [יבור]: מ"ט דר' יוסי מכיון שהתחיל ברובע צריך להשלים את כל הרובע. מודה רבי יוסי שאם היה שם פחות מן הרובע משעה ראשונה אינו זקוק לו. היאך עבדה היה שם רובע אחד משני מינין בורר מין אחד ודיו. או צריך לבור את כולו. ר' שמעון אומר לא אמרו אלא מין אחד שני מינין לא. עד היכן עד רובה של סאה. חזר והוסיף חזרה תבואה להתירה. כמה דר"ש אמר אין שני מינין מצטרפין לאסור. כן הוא אומר הכא אין שני מינין מצטרפין להיתר: היאך עבדא היה שם עשרים ושנים רבעים ומחצה של חיטים וחצי רובע שעורין ונפל לתוכו פחות מרובע עדשים אפ"י כן אין שני מינין מצטרפין להיתר: בד"א כו': ותני עלה כגון שלשת קבין וארבעת קבין הא קביים אחד מעשרים וארבע: באמת. א"ר לעזר. כל מקום ששנו באמת הלכה למשה מסיני. ותני עלה כגון קב וחצי קב. הא קביים ברובע. הכא את אמ' קביים ברובע. והכא את

דף ז, א פרק ב הלכה א גמרא אמר קביים אחד מעשרים וארבעה. ר' זעירא ר' אבונא בשם רב הונא חד אמ' [עד] תשעה קבין. וחרנא אמר עד שמונה. תשעה ועשרה מהו שיצטרפו. איתא חמי תשעה ושלשה מצטרפין. תשעה ועשרה לא כ"ש. רבי אבין ור' חנינה תרויהון אמרין סאה חולקת ביניהון

ורובע סאה אסור בשלשת קבין ורובע שלשת קבין
אסור בסאה

דף ז, ב פרק ב הלכה א גמרא רובע סאה אסור בתשעת
קבין ורובע תשעת קבין אוסרין בסאה שלשת רבעים
של פשתן אוסרין בסאה. היאך עבידא אתר דזרע רובע
דחיטין זרע תלתא רובעין דכיתן :

דף ז, ב פרק ב הלכה ב משנה היתה שדהו זרועה חטים
ונמלך לזורעה שעורין ימתין לה עד שיתליע ויופך ואח'
כך יזרע. אם צמחה לא יאמר אזרע ואח"כ אופך אלא
הופך ואחר כך זרע. כמה יהי <חריש> [חורש] כתלמי
הרביעה. אבא שאול אומר כדי שלא ישייר רובע לבית
סאה :

דף ז, ב פרק ב הלכה ב גמרא עד כמה היא מזרעת עד
כדי שתהא בארץ שלשה ימים במקום הטינא אבל לא
במקום הגריד בעיא היא יתר. ותני כן מקצת היום
ככולו במקום הטינא ואם צימחה והוריד בהמתו
לתוכה וקירטמתה הרי זו מותרת. מה טעמא דרבנין
מכיון שנתן דעתו לחרוש אפ"י לא רצף. תני אבא שאול
אומר אין מחייבין להיות חורש דק אלא כתלמי
הרביעה. רשב"ג אומר זנב הסוס היתה נקראת כדי
שיהא סוף עפרה של זו נוגע בזו וסוף עפרה של זו נוגע
בזו. מה טעמא דאבא שאול מכיון שהתחיל ברובע
דיו. מה אבא שאול כר' יוסי כרבנין הוא דרבנין אמרי
מכיון שנתן דעתו לחרוש אפילו לא רצף. אבא שאול
אומר מכיון שהתחיל ברובע דיו. רבי יוסי אומר צריך
להשלים את כל הרובע :

דף ז, ב פרק ב הלכה ג משנה זרועה ונמלך ליטעה לא
יאמר אטע ואחר כך אופך אלא הופך ואח"כ
נוטע. נטועה ונמלך לזורעה לא יאמר אזרע ואחר כך
אשר אלא משרש ואחר כך זרע. אם רצה גומס עד
פחות מטפח וזרע ואחר כך משרש : היתה שדהו זרוע
קנבס או לוף לא יהא זרוע ובא על גביהן שאין עושין

אלא לשלש שנים: תבואה שעלו בהן ספיחי אסטיס וכן מקום הגרנות שעלו בה מינין הרבה. וכן תלתן שהעלת מיני עשבים אין מחייבין אותו לנכש. ואם ניכש או כיסח אומר לו עקור את הכל חוץ ממין אחד:

דף ז, ב פרק ב הלכה ג גמרא תני סומכין עומרין בצד גפנים. אמר רבי יוסי הדא אמרה שאסור ליטע בצד

דף ח, א פרק ב הלכה ג גמרא קמה יבישה גפן יבש. מהו לזרע בצד גפנים יבשות. נשמעינה מן הדא גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת ואמר רבי לעזר דרבי מאיר היא דרבי מאיר אמ' אפילו גפן הצמר אסור ואינו מקדש. הדא אמרה שמותר לזרע בצד גפנים יבשות ואם צמחו מותרות לשעבר ואסורו לעתיד לבוא. כהדא ר' שמעון בן יהודה גם כרמיא אמ' לאריסיה פוק זרע. מן דזרע צמחין. אמר ליה פוק חצוד. מן דחצד ארטבין אמר ליה פוק סמך. ר' זעירא בעי עד כדון כר' שמעון בן יהודה שהוא אמר לדעת גמורה. שאר בני אדם שאין אומרין לדעת גמורה. חזר ואמר אפילו רבי שמעון בן יהודה אינו אוסר אלא משום מראית העין: תניי יהושע היו מלקטין עשבים מכל מקום חוץ משדה תלתן. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק בר נחמן כשזרע לעמיר היא מתניתא. והא תנינן וכן תלתן שהעלת מיני עשבים אין מחייבין אותו לנכש. רבי יעקב בר

דף ח, ב פרק ב הלכה ג גמרא אחא בשם גרמיה כשהעלת לזרע: אמר רבי יוסי וכי לא בא יהושע לפרש אלא לעוברי עבירה. עבר עבירה אסור משום גזל. לא עבר עבירה מותר משום גזל. הוי לא שנייא היא שזרעה לזרע <הא> [היא] שזרעה לעמיר. והתנינן וכן תלתן שהעלת מיני עשבים אין מחייבין אותו לנכש. אם את שדעתו עליהן יחייבו אותו לנכש. ר' אחא בשם ר' מיישא רוצה <הן> [הוא] בהן כאלו עקורין ומונחין לפניו. מעתה מצא כלאים בכרם יהו אסורים משוי גזל שהו' רוצ' בהן כאלו עקורי' ומונחין לפניו. ר' יוסי לא

אמ' כן אלא שבסוף הוא רוצה בהן כאלו עקורין ומונחין לפניו. מעתה מצא כלאים בכרם יהו אסורין משום גזל שבסוף הוא רוצה בהן כאלו עקורין ומונחין לפניו. כאן יש לו עם מי להכנס. וכאן אין לו עם מי להכנס. רב נחמן אמר רבי מנא בעי הגע עצמך שהיה שם שדה אחרת של תלתן סמוכה לו הרי יש לו עם מי להכנס. מיליהון דרבנין פליגין דאמר רבי זריקן בשם דבית רבי ינאי כל <הספחין> [הספיחין] מותרין חוץ מן <העלין> [העולין] בשדה בור בשדה ניר בשדה כרם ואמר חוץ משדה תלתן שזרען לזרע. אמר רבי יוסי מילתא דרבי יוחנן מסייע לי. מעשה באחד שלקח ירקה של גינה מן הגוי אתא ושאל לרבי יוחנן אמר ליה צא ולקוט ולפי השוק מכור. הוטיב רבי אבהו קומי ר' יוחנן והא תנינן וכן מקום הגרנות שעלו בהן מינין הרבה. אמר ליה מקומו מוכיח עליה שאינו רוצה בקיומו. ויתיבנא כאן אסור משום גזל וכאן מותר משום גזל. היאך אתה משיבני דבר שהוא אסור משום גזל

דף ט,א פרק ב הלכה ג גמרא עם דבר שהוא מותר משום גזל. כההיא דאמר רבי אימי עשירים היו בתשובות. או ייבא כההיא דאמר ר' נסא כאינש דאית ביה תרין טעמין והוא מתיב חד מנהון:

דף ט,א פרק ב הלכה ד משנה הרוצה לעשות שדהו משר משר מכל מין בית שמאי אומר' שלשה תלמין של פתיח ובית הלל אומר' מלוא העול השרוני. וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו:

דף ט,א פרק ב הלכה ד גמרא רבי זעירא רבי לעזר בשם רבי חייה רובה עושה שתי אמות על שתי אמות ומיצר והולך אפילו כל שהוא. אמר רבי יונה הדא דתימר בעשויה משרין משרין אבל בעשויה משר אחד לא בדא. ואתיא כיי דאמר רבי ינאי יכיל אנא זרע חקלי חמשין מינין עשרי וחמשה מיכא ועשרין וחמשי מיכא. אף בשתי <שורות> [שדות] כן. מעתה אפילו

בינו לבין חבירו מותר. אף בחורבה כן. או ייבה כיי <דאמריי> [דאמר] ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה מותר. רבי אומר מתחיל בית רובע ומיצר והולך עד שלשה תלמין של פתיח. ולית ליה לרבי תבואה בתבואה בית רובע. תמן במרובע וכאן במישר. ולית לרבנין מישר. א"ר יודן סוף מישר לרבי תחילת משר לרבנין. ר' לעזר שאל היתה שדה קטנה מהו. נישמענה מן הדא ר' לעזר בר שמעון אבא יוסי

דף ט,ב פרק ב הלכה ד גמרא בן יוחנן איש ינוח אמר בגדולה חמשים אמות ובקטנה על פי רובה. מה אם אלו שנתנו שיעור לגדולה לא נתנו שיעור לקטנה. חכמים שלא נתנו שיעור לגדולה לא כל שכן שלא יתנו שיעור לקטנה:

דף ט,ב פרק ב הלכה ה משנה היה ראש תור חיטים ונכנס בתוך של שעורים מותר מפני שהוא נראה כסוף שדהו. שלו חיטין ושל חבירו מין אחר מותר לסמוך לו מאותו מין. שלו חיטים ושל חבירו חיטים מותר לסמוך לו תלם של פשתן ולא תלם של מין אחר. רבי שמעון אומר אחד זרע פשתן ואחד כל המינין. רבי יוסי אומר אף באמצע שדהו מותר לבדוק בתלם של פשתן:

דף ט,ב פרק ב הלכה ה גמרא ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה מותר. אמר רבי יוחנן לא שנו אלא היה ראש תור הא ראש תור הבא מחורבה אסור. חזקיה אמר מי שיש לו בית רובע וכל שהוא. אותו כל שהוא זורע לתוכו כל מין שירצה. אמר ר' יוחנן אינו זורע לתוכו אלא מין אחד לבד. אמר רבי זעירה מודה רבי יוחנן שאם היה בית רובע ומחצה שהוא זורע חצי רובע מכאן וחצי רובע מכאן אותו חצי רובע נידון לכאן ולכאן. מתנית' פליגא על ר' יוחנן היו לו שדות אחת זרועה חיטין ואת זרועה שעורין מותר להביא <תבן> [תלם] בנתיים ולזרע אחת חיטה ואחת שעורה מפני שהחיטין נראות כסוף שדהו של חיטין ושעורין כסוף שדהו של שעורין. מה עבד לה

רבי יוחנן. פתר לה כר' ליעזר בן יעקב. דר' אליעזר בן יעקב אמר אפילו חיטה אחר חיטה נכנסת לתוך של שעורין ושעורה אחר שעורה נכנסת לתוך [של] חיטין מותר מפני שהחיטה אחר חיטה הנכנסת לתוך של שעורין חיטה ושעורה

דף י, א פרק ב הלכה ה גמרא אחר שעורי נכנסת לתוך של שעורין. אבל אם היתה חיטה אחת מובלעת לתוך של שעורה או שעורה אחת מובלעת בשל חיטין הרי זה אסור. מה נן קיימין אם במתכוין לבדוק אפיי באמצע שדהו מותר. אם בשאינו מתכוין לבדוק למה לי זרע פשתן אפילו שאר כל המינין. במתכוין לבדוק אנו קיימין. רבי יוסי לא חשש למראית העין. ורבנין חששו למראית העין. רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי שמעון היא דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. רב אמר אין אדם חובש דבר שאינו שלו. אמר רבי יונה אתיא דרב כרבי שמעון כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו כן רב אמר אין אדם חובש דבר שאינו שלו. ברם כרבנין לא אתיא:

דף י, א פרק ב הלכה ו משנה אין סומכיי לשדה תבואה חרדל וחריע. אבל סומכין לשדה ירקות חרדל וחריע. סומך לבור <ולנוד> [ולניר] ולגפא ולדרך ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחי ולחריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה ולאילן שהוא מיסך על הארץ ולסלע שהוא גבוה עשרה ורחב ארבעה:

דף י, ב פרק ב הלכה ו גמרא אין סומכין כו'. מהו חריע מוריקא. כיני מתניתא אין מקיפין הא לסמוך סומכין. מתניתין דרבי יודה. דתני אין מקיפין חרדל וחריע אלא לחסיות בלבד דברי רבי מאיר רבי יודה אומר לכל מקיפין חרדל וחריע חוץ מן התבואה. רבי שמעון אומר לכל מקיפין חרדל וחריע. רבן שמעון בן גמליאל אומר ערוגות קטנות של ירק מקיפין אותן חרדל וחריע. תני מותר הוא אדם לזרע בתוך שדהו

שורה של חרדל וחריע ובלבד שיעשה אורך שורה אורך עשר אמות ומחצה על רוחב מלואו. אמר רבי לעזר לא שנו אלא שדה קטנה הא בגדולה לא. איזו היא גדולה ואיזו היא קטנה. אם יש בין בד לבד בית רובע זו היא גדולה. ואם לאו זו היא קטנה. לית הדא פליגא על רבי יוחנן דרבי יוחנן אמר ראש תור הבא <בחורבה> [מחורבה] אסור. תמן לזרעין וכאן לירקות. אף על גב דרבי יוחנן פליג בזרעים מודה הוא הכא בירקות. גריד מותר ליזרע בו כל מין שירצה. אמר ר' יוחנן ובלבד שיעשה שלשה בתוך ששה ושלשה שהן סמוכין לגדר כגריד. היו ג' בתוך ששה ואחד חוץ לששה מאחר שהוצלו אלו אף זה הוצל. היו שנים בתוך ששה ואחד חוץ לששה מאחר שלא הוצלו אלו אף זה לא הוצל. היה שם גריד שורה ושורה גדר ושורה חובשין את השורה גבי של גדר בשדות. שתי שדות זו על גבי זו העליונה סמוכה לחריץ והתחתונה

דף יא, א פרק ב הלכה ו גמרא סמוכה לגדר. דבי ר' ינאי אמרי גדר מותר לזרוע בו כל מין תורבכינה. וגדר יש בו להקל ויש בו להחמיר. היך עבידא פחות מבית רובע מוקרח בתוך שדה תבואה אסור לזרוע בו. הקיפו גדר מותר. בית רובע בבקעה מותר לזרוע בו שני מינין. הקיפו גדר אסור. גדר מהו שיציל את הזרעים. גריד זרוע מהו שיציל את הירק. ר' שמואל בשם רבי זעירא שמע להן מן הדא. וסומך לשרשי אילן שיבשו לא אמר אלא יבשו הא לח אסור. רבי יוסי שמע לה מן הדא סומך לבור ולניר ולגפה לדרך ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים. הדא אמרה שגדר זרוע מציל את הזרעים. אפילו תימא ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים אין גדר זרוע מציל את הזרעים. שנייא היא הכא שהוא גדר זרוע ואין גדר זרוע מציל את הזרעים. רבי יודן בעי גריד ומשך מהו שיצטרפו. היאך עבידא היה שם מקום אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה אינו צריך גריד. עשה גריד מיכן מותר לסמוך <שתי> [משתין] רוחותיו. תני רבי יונתן בן יוסי אומר היה שם סלע

ארוכה עשרה ורחב ארבעה מותר לסמוך לה משתי רוחותיה. היתה עשרה על עשרה מותר לסמוך לה מארבע רוחותיה:

דף יא,א פרק ב הלכה ז משנה הרוצה לעשות שדהו קרחת מכל מין עושה עשרים וארבע קרחות לבית סאה מקרחת בית רובע וזורע בתוכה כל מין שירצה. היתה קרחת אחת או שתיים זורען חרדל. שלש לא יזרעם חרדל מפני שהיא נראית כשדה חרדל דברי רבי מאיר. וחכמי אומרי תשע קרחות מותרות ועשר אסורות.

דף יא,ב פרק ב הלכה ז משנה רבי אליעזר בן יעקב אומר אפילו כל שדהו בית כור לא יעשה בתוכה חוץ מקרחה אחת:

דף יא,ב פרק ב הלכה ז גמרא רבי חזקיה רבי יסא בשם רבי יוחנן על ראשה רבי מאיר אומי אפי חבושות אפילו סמוכות. ורבנין אמרין ובלבד שלא יהו לא חבושות ולא סמוכות. היאך עבידא תלת ותרתיי וחדא ותרתיי וחדא:

דף יא,ב פרק ב הלכה ח משנה כל שהוא בתוך בית רובע עולה במידת בית רובע. <אכלת> [אכילת] הגפן והקבר והסלע עולין במידת בית רובע. תבואה בתבואה בית רובע. ירק בירק ששה טפחים. תבואה בירק וירק בתבואה בית רובע. רבי אליעזר אומר ירק בתבואה ששה טפחים. תבואה נוטה על גבי תבואה וירק על גבי ירק תבואה על גבי ירק על גבי תבואה הכל מותר חוץ מדלעת יונית. ר' אוי אף הקישוי ופול המצרי ורואה אני את דבריה מדבריי:

דף יא,ב פרק ב הלכה ח גמרא רבי בון בר חייה בשם רבי זעירא לא שנו אלא <אוכלת> [אכילת] הגפן. הא גפן עצמה לא. למה מפני שהיא אסורה בהנייה. והרי הקבר אסוי בהנייה. קבר אין איסורו ניכר. ועבודת

הגפן אין איסורה בהנייה אלא כרבי ישמעאל דרבי
ישמעאל אמר אין עבודה לגפן

דף יב,א פרק ב הלכה ח גמרא יחידית. והרי הקבר
אסור בהנייה. קבר אין איסורו ניכר. תבואה בתבואה
<ובית> [בית] רובע ובלבד שלא תהא חבושה מארבע
רוחותיה. רבי זעירא בעא קומי רבי יסא כי נן אמרין
הדא בקעת סימוניא אין זורעין לתוכי אלא מין אחד
בלבד. מתיב <לרבי> [רבי] אליעזר לרבנין כמה דאית
לכון קל בשורה וחומר במרובע כן אשכחן דאית לרבנין
קל בשורה וחומר במרובע. כהדא דתני הרוצה לעשות
שורה של ירק לתוך שדה תבואה הרי זה עושה אורך
שורה אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה. אמר
רבי יוחנן אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד. אמר
רבי זעירא מודה רבי יוחנן כשהיו שבעה שהוא זורע
טפח מיכן וטפח מיכן אותן חמשה נידונין לכאן
ולכאן. מן מה <דרבי> [דמר רבי] זעירא מתיב על דרבי
יוחנן תמן נטע חצי שורה ועמד לו וביקש להתחיל
בשורה אחרת. רב חסדא אמר אסור. אומר לו עקור
את השורה או מלא את השורה. רבי יודן אמר
איתפלגון רבי חייא בר בא ורבי שמואל בר רב
יצחק. חד אמר אפילו שלשה לתוך ששה. וחרנה אמר
אפילו אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. ולא ידעין
מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי
רבי חייא בשם רבי יוחנן ובלבד שלא יהא שם חרבה
הוי רבי שמואל בר רב יצחק הוא דאמר אפילו אחד
מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. אם היו צדדין רבה על
החרבה מותר: תני חמשה דברים נאמרו בדלעת יונית
אין מסבכין אותה על גבי זרעים. <ומביאין>
[ומביאה] את הטומאה וחוצצת את הטומאה

דף יב,ב פרק ב הלכה ח גמרא ועוקצה טפח ואוסרת
כל שהוא. והנודר מן הדילועין אינו אסור אלא בדלעת
יונית בלבד. רבי יונה בעי ולמה לית אנן אמרין
מביאת את הטומאה וחוצצת את הטומאה תרתי. תני
בר קפרא שבע. אין מסבכין אותה על גבי זרעים

ומביאה את הטומאה וחוצצת את הטומאה וידה טפח ונותנין לה עבודתה וכלאים עם ארמית וכלאים עם הרמוצה ולא תני אוסרת ולא תני נדרים. אמר רבי יוסי רבי גמליאל ברי נפק לשוקא. אתון שאלון ליי סיבוך שאמרו בנוגע. אתא שאל לאבוי אי"ל סיבוך שאמרו בנוגע. אמר רבי יונה רבי הלל בי רבי וולס נפק לשוקא אתון שאלון ליה סיבוך שאמרו בנוגע. אתא שאל לאבוי אמר ליה סיבוך שאמרו בנוגע: מהו רואה אני את דבריהן מדבריי אמר רבי חיננא אם דלעת מצרית שהיא מסבכת את אמר מותר. קישות ופול המצרי לא כל שכן. אמר רבי אבא מרי לא כן הוה רבי מנא אומר. רבי אמר כל הן דתנינן קישות ופול המצרי אף דלעת מצרית בכלל. מהו רואה אני את דבריהם מדבריי. שאין כולן מסבכין בדלעת יוונית:

מסכת כלאים פרק ג

דף יב, ב פרק ג הלכה א משנה ערוגה שהיא ששה על ששה טפחים זורעין בתוכה חמשה זירעונין ארבעה בדי

דף יג, א פרק ג הלכה א משנה רוחות ערוגה ואחד באמצע. היה לה גבול גבוה טפח זורעין בתוכה <ג' > [שלשה] עשר שלשה על כל גובל וגובל ואחד באמצע. לא יטע ראש הלפת בתוך הגובל מפני שהוא ממליהו. רבי יהודה אומר ששה באמצע:

דף יג, א פרק ג הלכה א גמרא (ישעיהו סא) זרעיה מיעוט זרעים שנים. אמר ר' שמואל בר יסרטא משנים את למד ארבעה. מה שנים את נותן בתחילת ששה ומיצר והולך. אף ארבעה את נותן בתחילת ששה ומיצר והולך. אי אפשר שלא יהא שם נקב אחד פנוי ליטע בו את האמצעית. אמר רבי יונה עבודה פוגע בעבודה ואין מין פוגע בחבירו לחובשו. רבי יהושע בן

דף יג,ב פרק ג הלכה א גמרא לוי זריעה זרעיה זרועיה. וכרבי יודה דרבי יודה אמר ששה זרע זרעה זרעיה. רבי חיי אמר זרעיה חמשה כל הן דאנא משכח לה וי אנא מחק ליה. אשאילת לרב הונא ספרא דסידרא ואמר זירועיה מליא. רבי יוחנן בשם רבי ינאי כולהון בתוך ששה. כהנא בשם ר' שמעון בן לקי' כולהון חוץ לששה. אם כולהון חוץ לששה

דף יד,א פרק ג הלכה א גמרא ניתני תשעה. אמ' רבי תנחום בוצרייא וכן היא בערוגה שבערוגוי היא מתניתא. רבי יצחק ורבי אימי הוון יתבין מקשיי תנינן היה לה גובל גבוה טפח זורעין בתוכה שלשה עשר שלשה על כל גובל וגובל ואחד באמצע. ניתני ששה באמצע. תיפתר שהגובלין ממעטין ששה. אם כשהגובלין ממעטין ששה בדה תנינן רבי יודה אומר ששה

דף יד,ב פרק ג הלכה א גמרא באמצע. וקיימנוה ולא ידעין אי חבריא קיימנוה אי רבי אימי קיימה. על ראשה. ואין על ראשה בדה תני ר' חייה רבי יודה אומר שמונה עשר. מהו להקריח בית רובע ולזרע בתוכו חמשה מיני תבואה. מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה לא כל שכן. מהו להקריח בתחילת ששה להיות מיצר והולך. מה אם בשעה <שאין עבודה> [שעבודה] פוגעת בעבודה את אמ' מותר. כאן שאין עבודה פוגעת בעבודה לא כ"ש. לא צורכה די לא. מהו להקריח בתחילת בית רובע להיות מיצר והולך. מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה לא כל שכן. רבי נסא שאל לא מסתברא בגו של גובל שני טפחים מותר לזרוע בו שני מינין. רבי נסא שאל עשה פיאה באמצע זרע <בגו מסין> [בגומסין] משכו בכמה. מן מה דאמר רבי יצחק ורבי אימי תיפתר שהגובלין ממעטין ששה. הדא אמרה אפילו פרח מכאן. עד היכן. נישמעינה מן הדא גוממיות שהן

עמוקות טפח זורעין לתוכה שלשה זירעונין אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. הדא אמרה עד טפח. רבי בא בר כהנא שמעון בר נגרשיה בשם רבי שמעון בן לקיש בנוטעים לחורבה שנו. אמר רבי זעירא כל טפח וטפח של גובל עשו אותו מקום בפני עצמו. ויהיו עשרים וחמשה ששה על כל גובל וגובל ואחד באמצע. וכן הוא התיב רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק והתנין תלם ואמת המים שהן

דף טו, א פרק ג הלכה א גמרא עמוקין טפח זורעין לתוכן <שני> [שלשה] זירעונין אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. ונתני חמשה שנים מיכן ושנים מיכן ואחד באמצע לית יכיל צד שכאן וצד שכאן חובש את האמצעי. רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק בעי גובל מהו שיציל את הירק מיד מוקשה. מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה אין הגובל מציל מידם. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה לא כל שכן. מוקשה עצמו מהו שיציל בראש הגובל. מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשמונה אמות לא כל שכן. א"ר יודן אבוי דר' מתליא והן הו' כל שכן. אלא הכן הוא מה אם זרעים בזרעים שניצולין בשנים עשר אמה ומחצה אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה לא כל שכן:

דף טו, א פרק ג הלכה ב משנה כל מין זרעים אין זורעין בערוגה וכל מין ירקות זורעין בערוגה. חרדל ואפונין השופין מין זרעונין. אפונין הגמלונין מין ירק. גובל שהיה גבוה טפח ונתמעט כשר. שהיה כשר מתחילתו. התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח. זורעין לתוכן שלשה זירעונין אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע:

דף טו, א פרק ג הלכה ב גמרא כל מין זרעים וכו'. חרדל והאפונין השופין מין זרעים שזרען לירק

אין נותנין אותן על גבי ערוגה. האפונין הגמלונין ופול המצרי שזרען לזרע אין נותנין אותן על גבי ערוה. זרען לירק נותנין אותן על גבי ערוגה. ושאר זירעוני גינה שאין נאכלין אף על פי שזרען לזרע נותנין <אותו> [אותן] על גבי ערוגה: נתמעט כשר: אמר רבי אימי הדא דאת אמר לזרעים שבו הא לזרע בו בתחילה אסוי. עבר וזרע.

דף טו, ב פרק ג הלכה ב גמרא מאחר שאלו מותרין אף אלו מותרין. רבי ירמיה בעי ניחא נעקרו השניים הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים השניים מה הן. נישמענה מן הדא. המיטה שניטלו שתי ארוכות שלה ועשה לה את החדשות ולא שינה את הנקבי. נשתברו חדשות טמיאה וישנות טהורה שהכל הולך אחר הישנות. הדא אמרה נעקרו השניים הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים השניים אסורין. רבי יונה אמר רבי זעירא ורבי אימי תרויהון בשם רבי יוחנן חד אמר סומכין לגדר ואין סומכין לגובל. וחרנה אמר גובל שנתמעט כשר. הא גדר שנתמעט פסול. ולא ידעין מא אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי רבי זעירא בשם רבי יוחנן סומכין לגדר ואין סומכין לגובל. הוי רבי אימי דו אמר גובל שנתמעט כשר. הא גדר שנתמעט פסול. אמר רבי יוסי אוף אנן תנינן תרתיהון גובל שנתמעט כשר. הא גדר שנתמעט פסול. סומכין לגדר דתנינן הסומך לבור ולניר ולגפא ולדרך ולגדר שהוי גבוה עשרה טפחים. אין סומכין לגובל דתנינן התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח זורעין לתוכה ששה מיני זירעונין אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. אם אומר את שסומכין לגובל יזרע למטן כמה שורות. אמרין חבריא קומי רבי שמואל בר אבין תיפתר שהיה זורע בראש הגובל. אמר לו אין כיני יעקור אותו הקלח ויזרע למטן כמה שורות. לא מוטב לעקור קלח אחד ולזרע למטן כמה שורות:

דף טז,א פרק ג הלכה ג משנה היה ראש תור ירק ונכנס לתוך שדה ירק אחר מותר מפני שהוא נראה כסוף שדהו. היתה שדהו זרועה ירק והוא מבקש ליטע בתוכה שורה של ירק <אחד> [אחר]. רבי ישמעאל אומר עד שיהא התלם מפולש מראש השדה ועד ראשו. ור' עקיבה אומר אורך ששה טפחים ורוחב מלואו. רבי יודה אומר רוחב כמלוא רוחב הפרסה:

דף טז,א פרק ג הלכה ג גמרא היה ראש תור כו'. תני בר קפרא אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד. מה אמר רבי ישמעאל ברוחב מה אין רבי עקיבה חובש בשלש שורות אית ליה רוחב מלואו. רבי ישמעאל שהוא חובש בשתי שורות לא כל שכן. מה אמר רבי ישמעאל בשורה של ירק בשדה תבואה. מה אין רבי עקיבה דהוא מיקל הכא הוא מחמיר תמן. רבי ישמעאל דהוא מחמיר הכא לא כל שכן דיחמיר תמן. לא צורכא דלא מה דאמר רבי ישמעאל תמן ברוחב. כמה דאת אמר תמן לא שנייא היא רבי עקיבה היא רבי ישמעאל ברוחב. שמואל אמר לא שנו אלא שורה אחת הא שתים אסור. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תרויהון אמרי לא שנייא היא אחת היא שתים: רבי שמעון בן לקיש אמר מותר להבקיע ארבע שורות בבקעה. אמר רבי יוחנן ובלבד שיהו שתי שורות החיצונות נידונות כערוגה. אמר רבי זעירא ובלבד שלשה בתוך ששה. אמר רבי הונא טעמא דרבי יודה (דברים יא) והשקית ברגלך כגן הירק. וכמה היא שיעורה של פרסה טפח: תנינן הכא דרבי יודה ותנינן תמן. אילו תניתה הכא ולא תניתה תמן הוינן אמרין מה אין רבי יודה דהוא מחמר הכא מיקל תמן. רבנן דאילין מקילין הכא לא כל שכן יקילון תמן. הוי צורכא מתני תמן. או אילו תניתה תמן ולא תניתה הכא. הוינן אמרין מה אין רבנן דאינון מחמרין תמן אינון מקילין הכא. רבי יהודה דהוא מיקל תמן לא כל שכן דיקיל הכא. הוי צורכא מתני הכא וצורכא מתני תמן:

דף טז, ב פרק ג הלכה ד משנה הנוטע שתי שורות של קישואין שתי שורות של דילוועין שתי שורות של פול המצרי מותי. שורה של קישואין שורה של דילוועין שורה של פול המצרי אסור. שורה של קישואין [שורה] של דילוועין שורה של פול המצרי ושורה של קישואין רבי ליעזר מתיר וחכמים אוסרין. נוטע אדם קישות ודלעת לתוך גומא אחת ובלבד שתהא זו נוטה לצד זו וזו נוטה לצד זו. ונוטע שער של זו לכאן ושל זו לכאן. שכן מה שאסרו חכמים לא גזרו אלא מפני מראית העין:

דף טז, ב פרק ג הלכה ד גמרא הנוטע שתי שורות כו'. חזקיה אמר במחלוקת. מאן דאמר תמן שתיים עשרה אוף הכא שתיים עשרה. מאן דאמר תמן בשמונה אוף הכא בשמונה. אמר רבי יוחנן דברי הכל היא יפה כח מוקשה בין המוקשיות להציל בשמונה. אורכו בכמה חובש. אמר רבי זעירא נלמדינה מן הכרם. כמה דתימר גבי כרם לא שנייא היא ארכו היא הפליגו. אף הכא לא שנייא היא ארכו היא הפליגו. על דעתיה דחזקיה ניחא מאן דאמר תמן בשמונה אוף הכא בשמונה. על דעתיה דרבי יוחנן אורכו בכמה חובש. אין תימר בשמונה קל וחומר למוקשה בין הבצלים שלא יחביש אלא שתיים עשרה. מה אם מוקשה בין המוקשיות שיפיתה כוחו להציל

דף יז, א פרק ג הלכה ד גמרא בשמונה נחבש בשמונה. מוקשה בין הבצלים שהורעת כוחו להציל בשתיים עשרה. לא כל שכן שלא יחבש אלא בשמונה. אין תימר מוקשה בין הבצלים אין נחבש אלא בשתיים עשרה. קל וחומר למוקשה בין המוקשיות שלא יחבש אלא בשתיים עשרה. עד כדון ברוצף. בעושה קלחים יחידים. כמה דתימר גבי כרם לא שנייא הוא רוצף הוא עושה [קלחים יחידים]. אף הכא לא שנייא הוא רוצף הוא עושה קלחים יחידים. ר' ינאי אמר במחלוקת שני מינין מצטרפין להציל ואין שני מינין מצטרפין ליאסר. רב אמר דברי הכל היא

כשם ששני מינין מצטרפין להציל. כך שני מינין מצטרפין ליאסר. מתניי מסייעא לרבי ינאי דתנינן רבי ליעזר מתיר. מתניי פליגא על רב שורי של קישואין שורה של דילועין שורה של פול המצרי ושורה של קישואין. עד שלא נטע את הרביעית לא כבר נאסרו. תיפטר שנטע ארבעתן כאחת: נוטע אדם קישות. תני מותר הוא אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה עמוקה טפח ולזרע בתוכו ארבע זירעונין ולהפכן לארבע רוחותיה. רבי אבא בר כהנא שמעון גרשייה בשם רבי שמעון בן לקיש בנוטין לחורבה שנו. רבי מנא בעי אם בנוטין לחורבה ניתני שמונה. שנים מיכן ושנים מיכן ושנים מיכן ושנים מיכן:

דף יז, א פרק ג הלכה ה משנה היתה שדהו זרועה בצלים וביקש ליטע בתוכה שורות של דילועין רבי ישמעאל אומר עוקר שתי שורות ונוטע שורי אחת ומניח קמת בצליי במקום שתי שורות ועוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת. רבי עקיבה אומר עוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות ומניח קמת בצלים במקום שתי שורוי ועוקי שתי שורות ונוטע שתי שורות.

דף יז, ב פרק ג הלכה ה משנה וחכמים אומרים אם אין בין שורה לחבירתה שתיים עשרה [אמה] לא יקיים זרע של בנתיים:

דף יז, ב פרק ג הלכה ה גמרא >הנוטע את כרמו כו'. < כהנא אמר דברי רבי ישמעאל פעמים שש עשרה פעמים שתיים עשרה פעמים שמונה. בשעה שהוא נותן כל העבודה מבפנים שש עשרה. מקצתה בפנים ומקצתה בחוץ שתיים עשרה. כולה מבחוץ שמונה. שמואל אמר לעולם שתיים עשרה. ותני כן קוצב על דברי שניהן. רבי ישמעאל אומר שתיים עשרה. רבי עקיבה אומר שמונה. הא רבי ישמעאל אמר שתיים עשרה. ורבנין אמרין שתיים עשרה. מה ביניהון סמיכה. על דעתיה דרבי ישמעאל אסור לסמוך. ורבנין אמרין מותר לסמוך:

דף יז, ב פרק ג הלכה ו משנה דלעת בירק ירק בתבואה
נותנין לה בית רובע.

דף יח, א פרק ג הלכה ו משנה היתה שדהו זרועה
תבואה וביקש ליטע בתוכה שורה של דילועין נותנין
לעבודתה ששה טפחים. ואם הגדילה יעקור
מלפניה. רבי יוסי אומר נותנין לה לעבודתה ארבע
אמות. אמרו לו התחמור זו מן הגפן. אמר להן מצינו
שזו חמורה מן הגפן של גפן יחידת נותנין לה עבודתה
ששה טפחים ולדלעת יחידית בית רובע. רבי מאיר
אומר משום רבי ישמעאל כל שלשה דילועין לבית סאה
לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף
אפרתים משום רבי ישמעאל כל שלשה דילועין לבית
כור לא יביא זרע לתוך בית כור :

דף יח, א פרק ג הלכה ו גמרא אמר רבי יוחנן דברי רבי
ישמעאל אפילו שורה יחידית נותנין לה עבודה. מהו
ליתן עבודה לראשון. כמה דתימר גבי כרם נותנין
עבודה לראשון. אוף הכא נותנין עבודה לראשון. מהו
לזרוע בין הגומות. כמה דתימר גבי כרם אסור לזרוע
בין הגפנים. אוף הכא אסור לזרוע בין הגומות. רבי
יונה בעי נטע חמשה דילועין וסמכן לגדר מהו ליתן להן
<הולכת> [הלכות] עריס מהו בכל הדילועין משערין או
לא. כל מקום שעשית קישות ופול המצרי כדלעת
יוונית את עושה דלעת מצרי כדלעת יוונית. ויתביניה
הרי המקיים קלחים לחין לזרע

דף יח, ב פרק ג הלכה ו גמרא יחידים צריך להפנות
להם בית רובע או לעשות להם מחיצה גבוהה עשרה
טפחים. קל הוא בשורה. מן מה דלא מתיב ליה. הוי
כן רבי יוסי סבר מימר היא שורה היא מרובע. דאמי
רבי יונה ורבי יוסי גלילאה בשם רבי יוסי בי רבי חנינה
המקיים קלח אחד בתוך שלו לזרע צריך להפנות לו
בית רובע או לעשות לו מחיצה גבוהה עשרה
טפחים. אפילו מין במינו. התיב רבי בון בר חייה קומי
רבי זעירא והתנין כוסבר שזרעה לזרע ירקה

פטור. אמר ליה שנייא היא כוסבר שהיא וזרעה נאכלין. אמר רבי יוסי בי רבי בון בוא וראה מה בין תחילת רבי ישמעאל לסופו. שתחילתו בבית כור וסופו בבית סאה:

מסכת כלאיים פרק ד

דף יח,ב פרק ד הלכה א משנה קרחת הכרם בית שמאי אומרים עשרי וארבע אמות. ובית הלל אומרים שש עשרה אמה. מחול הכרם בית שמאי אומרי שש עשרה אמה ובית הלל אומרי שתים עשרה אמה. ואי זו היא קרחת הכרם כרם שחרב מאמצעו אם אין שם שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם. היו שם שש עשרי אמה נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. ואי זהו מחול הכרם בין כרם לגדר. אם אין שם שתים עשרה אמה לא יביא זרע לשם. היו שם שתים עשרה אמה נותנין לה עבודת' וזורע את המותר. רבי יהודה אומי אין זה אלא גדר הכרם ואי זהו מחול הכרם בין שני כרמים. ואי זהו גדר שהוא גבוה עשרה טפחים. וחריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה:

דף יח,ב פרק ד הלכה א גמרא אמר רבי יוחנן קרחת הכרם הוא כרם שחרב. קרחת הכרם מקריחי אותו מאמצעו. כרם שחרב מקריחין אותו מכל צדדיו. אמ' רבי יוסי והוא שבא ממעט כרם גדול. אבל אם בא ממטע כרם קטון אין זה קרחת

דף יט,א פרק ד הלכה א גמרא הכרם. ותנינן אי זהו קרחת הכרם כרם שחרב מאמצעו ונשתייר בו כדי כרם. בין מארבע רוחות בין משלש בין משתים זו כנגד זו. היאך עבידא חמש שורין מן שובע שובע נסב חד כרמין. כי אית ארבעה כרמין ותלתא ביניין נסב חד חורן אית תמן תלתא כרמין ותריין ביניין. נס חד חורן. אית תמן תריין כרמין ותריין ביניין. כהנא אמר כתחילת מטעתו עושין אותו. בית שמאי אומרים

תחילת מטעתו עשרים וארבע וחורבנו עשרים וארבע. אמר רבי יוחנן בית שמאי מחמרין בחורבנו יותר ממטעתו. תחילת מטעתו שש עשרה וחורבנו עשרים וארבע. וכל הדברים ב"ש מוסיפין שליש. מחול הכרם על דעתיה דבית שמאי שמונה עשרה. על דעתיה דבית הלל שתים עשרה. והתנינן מחול הכרם בית שמאי אומרי' שש עשרה אמה. וב"ה אומרי' שתים עשרה אמה. אית דבעי מימר צא מהן ארבע אמות לעבודה נמצאו שתי עשרה על דעתיה דבית שמאי ושמונה על דבית הלל ועבודו' הגפן אדעתיה דבית שמאי שמונה אמות ואדעתיה דבית הלל שש אמות. והתנינן לפיכך הזורע ארבע אמות שבכרם בית שמאי אומרים קידש שורה אחת. ובית הלל אומרי' קידש שתי שורות. נימר בגין בית הלל תניתה. והתנינן אי זהו עריס הנוטע שורה של חמש גפנים. שנייא היא דאמר רבי שמעון בן לקיש בעריס המעוקם שנו. על ידי עקימה תרתיי מתבלעין:

דף יט, ב פרק ד הלכה א גמרא לא סוף דבר גדר אלא אפילו עשה פסין אם אין בין פס לחבירו שלשה טפחים נידונין כגדר. אפילו קמה ואפי' קשין. ואתיא כיי דאמר רבי חנינא אין האסור נעשה מחיצה לציל. סברין מימר האיסור עשה מחיצה ליאסר. על דעתיה דרבי יהודה עשה כבתוך הכרם. ויוסר בשש עשרה. אמר רבי יונה הדא דתימר כשאין הכרתים מכוונים. אבל אם היו הכרתיי מכוונין אוסר בשש עשרה עד שיהא מוקף גדר

דף כ, א פרק ד הלכה א גמרא מארבע רוחותיו. מן מה דתנינן בין שני כרמים הדא אמרה אפילו מרוח אחת עד שיהא מוקף גדר כל אותו הרוח. נישמעינה מן הדא דאמר רבי זעירא ר' יסא בשם רב מתנה אין זנב לכרם גדול ולא מחול לכרם קטן. אין זנב לכרם גדול שאי אתה זקוק לו. ולא מחול לכרם קטן לוסר חוצה לו יותר מתוכו. תוכו שמונה וחוצה לו שתים עשרה. ואי זהו כרם קטן שלש כנגד שלש. הא שלש כנגד שלש יש

לו מחול: אמר רבי זעירא הדא אמרה עשה פסין כנגד שלש גפנים יש לו מחול. רבי יודן בעי עשה גדר לפנים

דף כ,ב פרק ד הלכה א גמרא מגדר ואמר אם יש שלשה טפחים מותר להביא זרע לשם ואם לאו אסור להביא זרע לשם. רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש היה שם מקום שתים עשרה אמה ניטל המחול. אמר רבי חזקיה ובלבד שתים עשרה על שתים עשרה. אמר רבי מנא אפילו מיצר והולך:

דף כ,ב פרק ד הלכה ב משנה מחיצת הקניי אם אין שם בין קנה לחבירו שלשה טפחי כדי שיכנס הגדי הרי זו כמחיצה וגדר שנפרץ עד עשר אמות הרי הוא כפתח. יותר מיכן כנגד הפירצה אסור. נפרצו בו פרצות הרבה אם העומד מרובה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ מרובה על העומד כנגד הפירצה אסור:

דף כ,ב פרק ד הלכה ב גמרא עשה פסין כנגד הבניין ויש בעומד ארבעה והעומד רבה על הפרוץ כנגד העומד מותר כנגד הפרצה אסור. עשה פסין כנגד הגפנים ואין בעומד ארבעה והפרוץ רבה על העומד. פשיטא כנגד העומד מותר כנגד הפירצה אסור. רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה נעץ ארבעה קנים בארבעה זוויות שבכרם וקשר גמי מלמעלה מציל משום פיאה. אמר רבי יונה כמחיצת שבת כן מחיצת כלאים. אמר רבי יוחנן מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגניר הראו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת והיו שם פרצות יותר מעשר והיה נוטל אעין וסותם דוקרנין וסותם עד שמיעטן פחות מעשר. אמר כזה כן מחיצת שבת. א"ר זעירא מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת שהפיאה מצלת יותר מעשר. א"ר חגי מתניתא אמרה כן מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה. אם אמר את שהפיאה מצלת יותר מעשר דיו חבל אחד. ר'

דף כא,א פרק ד הלכה ב גמרא יונה א"ר יאשיה בעי הדא פיאה מה את אמרת מלמעלן מן הצד. אין תימר מלמעלן הא כל שכן מן הצד. אין תימר מן הצד הא מלמעלן לא. אין תימר מלמעלן לא אמר רבי חגי כלום. מה נפשך אם מלמעלן הרי מלמעלן אי מן הצד הרי מן הצד: רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה תיפתר בעשוין כמין דוקרן. ר' זעירא רבי אבודמא דחיפה בשם רבי שמעון בן לקיש לגובה אפילו עד מאה אמה. אמר רבי יודן הדא דאת אמר לענין כלאים אבל לענין שבת לא תהא פיאה גדולה מן הקורה. אמר רבי יוסי היא כלאים היא שבת. על דעתיה דרבי יוסי מה בין קורה מה בין פיאה. פיאה אינה מצלת מרוח אחת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. קורה מצלת מרוח אחת. ואתיא כההיא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא הפיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. א"ר בא בר ממל טיטרפלויות שבכרמים אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ואין סוף תקרה מציל משום פיאה. אמר רבי פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבעה עמודין ועליהן ארבעה פיטסליות והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאה. רבי בון ורבנין בעון קומי רבי זעירא פיאה מהו שתציל בסוכה. אמר לון פיאה מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל בסוכה. אמר לון אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה. זה נעשה לכך וזה אינו נעשה לכך. א"ר אבהו כל אילין מיליא לענין משא ומתן הא להורות אסור להורות. מה אם סוכה קלה את אמר אסור. שבת החמורה לא כל שכן. רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא מאן תנא פיאה מצלת לא ר' יוחנן בן נורי. אמר ליה אדהי תנא. נמצאת אמר לענין כלאים כל הפחות משלש' כסתום. מג' ועד ארבעה אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבע ועד עשר אם עומד מרובה על הפרוץ מותר ואם פרוץ מרובה על העומד כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור. לענין

שבת כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. יתר מעשר אע"פ שעומד רבה על הפרוץ אסור. ר' חנניה ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן

דף כא,ב פרק ד הלכה ב גמרא לית כאן מג' ועד ארבעה. יש כאן פירצה ג' אין כאן מקום ד'. מתיב רבי מנא והתנינן מקיפין בקנים וקנה יש לו מקום. א"ל לא תתיביני פחות משלשה שכל הפחות משלשה כסתום הוא. רבי יוסי בי ר' בון בשם רב מכל מקום מכיון שהעומד רבה על הפרוץ מותר:

דף כא,ב פרק ד הלכה ג משנה הנוטע שורה של חמש גפנים בית שמאי אומרים כרם. ובית הלל אומרים אינו כרם עד שיהו שתי שורות. לפיכך הזורע ארבע אמות שבכרם בית שמאי אומרים קידש שורה אחת ובית הלל אומרים קידש שתי שורות:

דף כא,ב פרק ד הלכה ג גמרא והוא שזרע כנגד האמצעי. זרע כנגד האמצעי על דעתיה דבית שמאי אוסר את כל השורה. על דעתיה דבית הלל אוסר שלש כנגד שלש. זרע כנגד הבניין שבאמצעי על דעתין דבית שמאי אוסר שתיים מיכן ושתיים מיכן. חמישית אי זו היא נאמר אם היו זרעיי קרובין לאחת מהן הרי אילו אסורו' ואם לאו הרי אלו מותרות. על דעתי' דבית הלל אסור ארבע כנגד שתיים.

דף כב,א פרק ד הלכה ג גמרא זרע כנגד קרן הזוית. על דעתיה דבית שמאי אי זו <שדה> [שורה] אסור זו וזו. על דעתיה דב"ה אסור שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מכאן ואחת יוצא זנב מכאן. זרע כנגד הביניין שבקרן הזוית על דעתיה דב"ש אוסר את כל השורה. על דעתיה דב"ה אוסר שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מיכן. שישיית אי זו היא. שלישיית שבראשונה שנייה שבשלישיית:

דף כב,א פרק ד הלכה ד משנה הנוטע שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב הרי זה כרם. שתיים כנגד שתיים ואחת בינתיים או שתיים כנגד שתיים ואח' באמצע אינו כרם עד שיהו שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב:

דף כב,א פרק ד הלכה ד גמרא רבי חייה בר בא בשם רבי חייה בר יוסף (במדבר לד) ארץ כנען לגבולותיה. גבולות שבדו להם הכנעניים. רבי אימי בעי ולמידין מן הכנעניים. שמואל אמר במורד לכסן. רבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן את רואה כילו אחת נטועה כאן: רבי יונה בעי נטע שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו אחרת נטועה כאן ואחרת נטועה כאן. נטע שלש כנגד שלש ואחת מכוונת כנגד האמצעי את רואה כילו אחרת נטועה כאן לעשותו כרם גדול. לא כן את אמר אין זנב לכרם גדול בשעה שהוא גדול. מהו ליתן זנב לכרם קטן ולעשותו גדול:

דף כב,א פרק ד הלכה ה משנה הנוטע שורה אחת בתוך שלו ושורה אחת בתוך של חבירו ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע

דף כב,ב פרק ד הלכה ה משנה וגדר שהוא נמוך מעשרה טפחים הרי אלו מצטרפין. גבוה מעשרה טפחים אינן מצטרפות. רבי יהודה אומר אם ערסן מלמעלה הרי אילו מצטרפות:

דף כב,ב פרק ד הלכה ה גמרא רבי אחא בעי לית הדא פליגא על רבי שמעון דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. תמן אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא שלו ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי. רבי מנא לא אמר כן אלא לא אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא רבי שמעון כדעתיה כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו כן הוא אמר אין אדם חובש דבר שאינו שלו. תמן אין אדם

מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא שלו ושל חברו מצטרפין לאסור את האמצעי :

דף כב,ב פרק ד הלכה ו משנה הנוטע שתי שורות אם אין ביניהן שמונה אמות לא יביא זרע לשם. היו שלש אם אין בין שורה לחבירתה שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם. רבי ליעזר [בן יעקב] אומר משום חנניה בן חכינאי אפילו חרבה האמצעית ואין בין שורה לחבירתה שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם שאילו מתחילה נטען היה מותר בשמונה אמות. הנוטע את כרמו שש עשרה על שש עשרה אמה מותר להביא זרע לשם. אמר רבי יהודה מעשה בצלמין באחד שנטע את כרמו שש עשרה על שש עשרה אמה היה הופך סער שתי שורות לצד אחד וזורע את הניר ובשנה האחרת היה הופך את הסער למקום הזרע וזורע את הבור ובא מעשה לפני חכמים והתירו. ר' שמעון ורבי מאיר אומרי' אף הנוטע את כרמו על שמונה אמות מותר :

דף כב,ב פרק ד הלכה ו גמרא אמר רבי זעירא שמונה חוץ ממקום כרתין. כמה דתימר שמונה חוץ ממקום כרתין ודכוותה ארבע חוץ ממקום כרתין. אמר רבי לעזר החמירו תוכו יותר מחוצה לו. אמר ר' זעירא עד דאנא תמן קיימנתי תוכו שמונה חוצה לו

דף כג,א פרק ד הלכה ו גמרא שש עשרה. אמר רבי לעזר מארבע אמות ועד שמונה אסור ומקדש. משמונה ועד שש עשרה אסור ואינו מקדש. רבי יוסי בשם רבי יוחנן אתיא דרבי ליעזר בן יעקב כבית שמאי. כמה דבית שמאי אמרו שורה אחת כרם. כן רבי ליעזר בן יעקב אמר שורה אחת כרם. מה נפשך כרם גדול הוא אסור בשמנה כרם קטן הוא אסור בשמנה. ר' יודן לא אמר כן אלא שמונה אמות אסור. שמונה אמות וכל שהוא מותר. אית דבעי מימר שאילו מתחילה נטעו מטע שש עשרה על שש עשרה היה מותר בשמונה אמות. ר' יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן אתיא דרבי ליעזר בן יעקב כבית שמאי כמה דבית שמאי מחמירין

בו בחורבנו יותר ממטעתו כן רבי ליעזר בן יעקב מחמיר בחורבנו יותר ממטעתו: ר' יונה בשם רב מותר הזרע ואסור לזרוע. ר' יוסי בשם רב הלכתא מותר [הזרע ומותר] לזרוע. רב חייא בר אשי בשם רב הלכה כר' מאיר ור' שמעון. מה מותר הזרע ומותר לזרוע או מותר הזרע ואסור לזרוע. מן מה דאמר רבי בא משח לי רבי חייא בר אשי כרמי מטע שמונה על שמונה הדא אמר' מותר הזרע ומותר לזרוע. רב הונא זרע כרמיה כרתין. ואינו אסור משום כלאים. מערבבן הויין. ואין עבודה לגפן יחידית. אלא כרבי ישמעאל דרבי ישמעאל אמר אין עבודה לגפן יחידית. דברי חכמים. רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ. אמר רבי יעקב בר אחא ותניי תמן הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ:

מסכת כלאיים פרק ה

דף כג,ב פרק ה הלכה א משנה כרם שחרב אם יש בו ללקט עשר גפניי לבית סאה ונטועות כהילכתן הרי זה נקרא כרם. כרם דל שהוי נטוע ערבוביא אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש הרי זה כרם ואם לאו אינו כרם. רבי מאיר אומר הואיל והוא נראה כתבנית כרמים הרי זה כרם:

דף כג,ב פרק ה הלכה א גמרא אמר רבי יוחנן היא קרחת הכרם היא כרם שחרב. קרחת הכרם מקריחין אותו מאמצעו. כרם שחרב מקריחין אותו מכל צדדיו: ר' זעירי מחוי לחברייא תשע שורין מן שובע שובע. נסב שורה פרא שורה לשתי. [נסב] שורה פרא שורה לערב. נשתיירו שם עשרים גפניי נסב תרתיין מיכן ותרתיי מיכן חדא מיכא וחדא מיכא. נשתיירו שם עשרים גפנים הדא דתנינן עשר גפנים לבית סאה נמצאו שתים כנגד שתים אחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו

אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן. ליטע כאן אין את יכול שהוא זנב ואין זנב לזנב ליטע כאן אין את יכול שהוא זנב ואין זנב לזנב. הדא אמרה שאין זנב לכרם גדול.

דף כד, א פרק ה הלכה א גמרא הדא פשיטא שאילתיה דרבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן את רואה כילו אחרת נטועה כאן. נמצאו ששים וארבע על ארבעים ושמונה. נסב תרתי מיכא ויהב לון הכא נמצאו ארבעים ושמונה על ארבעים ושמונה. חד ביניי עקר חד ביניי והב חד <קדה> [קרת] שש עשרה על שש עשרה עבודתו בשמונה

דף כד, ב פרק ה הלכה א גמרא אמות. מה את עבד לה הוא ועבודתו לתוך בית סאה או חוץ לעבודתו. אין תעבדינה הוא ועבודתו בתוך בית סאה אשכח חסר תלת מאוון וארבעין ותמניא. ואין תעבדינה חוץ לעבודתו אשכח יתר מארבע מאוון וחמשין ותרתיי. וכמו פלגות ביחידיות הן אין תימר ברוצף לא תנינן אלא

דף כה, א פרק ה הלכה א גמרא עשר גפנים לבית סאה. הוי לא מצי תנייה הכורת מכוון והגוף אינו מכוון הרי זה כרם. הגוף מכוון והכורת אינו מכוון אינו כרם. היו דקות ואינן מכוונות העבו והרי הם מכוונות הן מביא חוט ומותח. אית תניי תני מבפנים ואית תניי תני מבחוץ. אמר רבי יונה מאן דאמר מבפנים בתוך טפח. מאן דאמר מבחוץ צריך שיהא נוגע בהן. שורה החיצונה שאינה מכוונת כנגד הכרתין נותנין לה עבודת' וזורע את המותר. אמר רבי יוסי שאם היו זורעין בתוך ששה הכל אסור. חוץ לששה הגפנים מותרות והכרם אסור. ואיזה כרם דל. אמר רבי יונה דל בגפנים ועשיר בעבודות:

דף כה, א פרק ה הלכה ב משנה כרם שהוא נטוע על פחות מד' אמות רבי שמעון אומר אינו כרם וחכמים אומרים כרם ורואים את האמצעיות כילו אינן :

דף כה, א פרק ה הלכה ב גמרא אמר להם רבי שמעון אותם שאתם אומריי רואין את האמצעיות כילו אינן הרי הן עיקרו של כרם אמר רבי חנניה הדא אמרה כשהיו שש כנגד שש. אבל אם היו חמש כנגד חמש כל עמא מודיי שהן רואין את האמצעיות כילו אינן. אמר רבי מנא הדא דתימר כשהיו חמש כנגד חמש. אבל אם היו שש כנגד שש אילו את רואה את האמצעי כילו אינן אילו אילו <מהי> [מהו] הדא דתנינן רואין את האמצעיות כילו אינן. אמר רבי הונא שמותר להדלותן על גבי

דף כה, ב פרק ה הלכה ב גמרא גפנים. אמר רבי מנא הדא מסייעא להא דאמר ר' יוסי אם היו זרעים בתוך ששה הכל אסור. חוץ לששה גפנים מותרות והכרם אסור. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן. כשם שהן חלוקין כאן כך חלוקין בשכונת קברות. אמר רבי יונה ולא דמיא תמן מרווחין ורצפן יש להן שכונת קברות רצופין ורווחין אין להן שכונת קברות. ברם הכא מרווחים ורצפן במחלוקת רצופין ורווחין דברי הכל. ברם הכא מה פליגין בשבא ומצאן רצופין. רבי שמעון אומר אומר אני גל נפל עליהן ורצפן ורבנן אמרי מרווחין הן ורצפן :

דף כה, ב פרק ה הלכה ג משנה חריץ שהוא עובר בכרם עמוק עשרה ורוחב ארבעה רבי ליעזר בן יעקב אומר אם היה מפלש מראש הכרם ועד סופו הרי זה נראה כבין שני כרמי זורעין בתוכו ואם לאו הרי הוא כגת. הגת שבכרם עמוקה עשרה ורוחבה ארבעה זורעין בתוכה דברי רבי ליעזר וחכמים אוסרין. שומרה שבכרם גבוה עשרה ורחבה ארבעה זורעין בתוכה.

דף כו,א פרק ה הלכה ג משנה ואם היה סער כותש אסור. גפן שהיא נטועה בגת או בנקע נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. רבי יוסי אומר אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם והבית שבכרם זורעין אותו:

דף כו,א פרק ה הלכה ג גמרא עד שיהא מבריק כדי הוא ועבודתו מן מה דתני מודין חכמים לר' אליעזר בן יעקב בחריץ מבריק כדי הוא ועבודתו הוי כן רבי ליעזר בן יעקב סבר מימר אפי' אינו מבריק כדי הוא ועבודתו. מה פליגין בשהיו שתי שורות מיכן ושתי שורות מכאן. אבל אם היתה שורה אחת מיכן ושורה אחת מיכן מכיון שהוא מגיע נגד שלש גפנים בטל הכרם. תני פחות מיכן אסור דל כן מה אנן אמרין עשרה אסור תשעה לא כל שכן. אלא מהו פחות מיכן לרוחב דל כן מה אנן אמרין יעשה כסתום ותהא מותר ויעשה כסתום ותהא מותר לא כן תני שרשי פיאה נכנסין לתוך ארבע אמות שבכרם למטה משלשה טפחים הרי אילו מותרין. שנייא היא שאויר הכרם מקיף. אמר להן ר' ליעזר בן יעקב אין אתם מודין לי שעמוק כגבוה אלא שאויר הכרם מקיף. מסתברא רבי ליעזר מודה לרבי ליעזר בן יעקב רבי ליעזר בן יעקב לא יודי לר' ליעזר. רבי ליעזר מודי לרבי ליעזר בן יעקב שעמוק כגבוה ר' ליעזר בן יעקב לא יודי לרבי ליעזר שאויר הכרם מקיף רבי חייא בשם רבי יוחנן צריך שיהא שם חלל ארבע. אמר רב שמואל בר רב יצחק הדא דתימר בעגולה. אבל במרובעת אינו צריך שיהא שם חלל ארבעה. רבי חלפתא בן שאול אמר צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה. אמר ר' יוסי הדא דתימא בעגולה אבל במרובעת אינו צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה. משלשה ועד ארבעה היא מתני' פחות משלשה כסתום משלשה ועד ארבעה משלים ארבעה וזורע מיד. רבי אבין בשם שמואל (ישעיהו מב) ובבתי כלאים הוחבאו בית שמחביאי' בו את הכלאים:

דף כו,ב פרק ה הלכה ד משנה הנוטע ירק בכרם או המקיים הרי זה מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי בזמן שהן נטועות על ארבע ארבע או על חמש חמש. היו נטועות על שש או על שבע שבע הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח עגולות לא מרובעות:

דף כו,ב פרק ה הלכה ד גמרא רבי יוסי בן חנינא אמר והוא שזרע כנגד האמצעית. ר' אבין בשם שמואל והוא שתהא האמצעי עגולה ירק. היאך עבידא שובע שורין מן שובע שורין צא מהן ארבע גפנים לארבע זוויות הכרם נשתיירו שם ארבעים וחמש גפנים הדא היא דתנינן הרי הוא מקדש ארבעים וחמש גפנים אימתי בזמן שהן נטועות ד' על ד' או חמש על חמש הדא מסייע לר' זעירא דר' <לעזר> [זעירא] אמר שמונה חוץ ממקום כרתין. היו נטועות שש על שש או שבע על שבע הדא מסייע לר' לעזר דר' לעזר אמר מד' אמות ועד שמונה אסור ומקדש משמונה ועד שש עשרה אסור ואינו מקדש:

דף כו,ב פרק ה הלכה ה משנה הרואה ירק בכרם ואמר כשאגיע לו אלקטנו מותר כשאחזור אלקטנו אם הוסיף במאתים אסור:

דף כז,א פרק ה הלכה ה גמרא רבי יוסי בר חנינא אמר בפועל שנו בעל הבית שהוא עסוק במלאכתו עשו אותו כפועל בעל הבית שקיים ירקות שדה בכרם אסורין בין לו בין לאחר. פועל שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ומותר לכל אדם. וקשיא אם אסור לו יהא אסור לכל אדם אם מותר לכל אדם יהא מותר לו. אלא כרבי שמעון דאמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אף על גב דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו מודה הוא הכא שאסור לו בעלה קטן אחד. אבל אם ליקט הוא אסור בין לו בין לכל אדם: ואם הוסיף במאתים אסור. דברי רבי ינאי משערין בהדין ירבוזה. כיצד הוא בודק רב ביבי בשם רבי חנינא לוקט אחד ומניח אחד מה שזה פוחת זה מוסיף:

דף כז,א פרק ה הלכה ו משנה היה עובר בכרם ונפלו ממנו זרעים או שיצאו עם הזבלים או עם המים. הזורע וסיערתו הרוח לאחריו מותר. סיערתו הרוח לפניו רבי עקיבה אומר אם עשבים יופך ואם אביב ינפץ. ואם הביאה דגן ידלק:

דף כז,א פרק ה הלכה ו גמרא אמר רבי לעזר מתניי בעומד בשדה לבן וסיערתו הרוח לשדה כרם. רבי זעירא בעי מה איתאמרת בעומד או אפילו עומד אין תימר בעומד בלבן הא בשדה כרם לא אין תימר אפי' עומד היא הדא היא הדא. נישמענה מן הדא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון הזורע וסיערתו הרוח לאחריו מותר מפני שהוא אונס. מה נן קיימין אם בעומד בשדה כרם <עובד עבודה> [עובר עבירה] ואת אמרת מותר. אלא כי נן קיימין בעומד בשדה לבן וסיערתו הרוח לשדה כרם. ר' זעירא ר' שמעון בן לקיש

דף כז,ב פרק ה הלכה ו גמרא משום ר' הושעיא אם עשבים יופך הכל מותר אם אביב ינפץ הקשין מותרין והדגן אסור. אם הביאה דגן תדלק הכל אסור. רבי יוחנן אמר הכל אסור מהו הדא דתנינן אם עשבים יופך אם אביב ינפץ ואם הביאה דגן תדלק. כההיא דתנינן תמן הערלה וכלאי הכרם את שדרכו לשרף ישרף. את שדרכו ליקבר יקבר. רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש פעמים שהקשין מותרין והדגן אסור. פעמים שהקשין אסורין והדגן מותר. היאך עבידא זרע בהיתר וסיכך על גבן הקשין מותרין והדגן אסור זרע באיסור והעביר את הסכך הקשין אסורין והדגן מותר. רבי זעירא בעי ניחא הקשין מותרין והדגן אסור הקשין אסורין והדגן מותר גדל מתוך איסור ואת אמרת [הדגן] מותר. רבי זעירא כדעתיה דאמר ר' זעירא בשם ר' יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו מוסיף כמה אסור שאין גידולי איסור מעלין את האיסור:

דף כז, ב פרק ה הלכה ז משנה המקיים קוצים בכרם רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש אלא דבר שכמוהו מקיימין. האירוס והקיסוס ושושנת המלך וכל מין זרעים כלאים בכרם. הקנבס רבי טרפון אומר אינו כלאים. וחכמים אומרי כלאים. והקינרס כלאים בכרם:

דף כז, ב פרק ה הלכה ז גמרא אמר ר' אבהו טעמא דר' ליעזר שכן מקיימין אותן לגמלים בערביא. האירוס אירסיה. הקיסוס קיסוסא. ושושנת המלך קרינטון. הקני' והאגין והוורד והאטדין מין אילן ואינן כלאים בכרם. השיפה <והחיטין> [והאיטין] והגמי ושאר כל הגדלים באפר מין דשאים ואינן כלאים בכרם. והתני רבי הושעיה אילו הן מיני דשאים הקינרס והחלמה והדימוע והאטד. תמן לברכה וכאן לכלאים. אמר ר' יוסי הדא אמרה אתרוג אע"פ שאתה אומר עליו בורא פרי העץ את אמר על התמורות שלו בורא מיני דשאים. הצלף בית שמאי אומרי כלאים בכרם ואינן כלאים בזרעים. בית הלל אומרים אינן כלאים לא בכרם ולא בזרעים. הכל מודין שהוא חייב בערלה. תני רבי חיננא בר פפא את שהוא עולה מגזעו מין אילן משרשיו מין ירק. התיבון הרי הכרוב הרי הוא עולה מגזעו. כאן בודאי כאן בספק:

מסכת כלאים פרק ו

דף כח, א פרק ו הלכה א משנה איזהו עריס הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים או בצד החרץ שהוא עמוק עשרה ורחב ד' נותנין לו עבודתו ד' אמות. ב"ש אומרי מודדין ד' אמות מעיקר גפנים ולשדה וב"ה אומרי מן הגדר ולשדה. א"ר יוחנן בן נורי טועין כל האומריין כך. אלא אם יש ד' אמות מעיקר גפנים ולגדר נותנין לו עבודתו וזורע את המותר וכמה היא עבודת הגפן ששה טפחים לכל רוח. ור"ע אומר שלשה:

דף כח, א פרק ו הלכה א גמרא וקשיא על דעתיי דבית שמאי בלא כך אינו אסור משום כרם. רבי שמעון בן לקיש אמר בעריס המעוקם שנו. אם בעריס המעוקם שנו בלא גדר אינו אסור משום כרם. רבי יונה בעי מהו ליזרע בנתים במכוונת הן ואת אמר אסור ליזרע בנתיים. מהו ליזרע בין הגפנים כמה דתימר גבי מוקשה אסור ליזרע בין הגומות אוף הכא אסור ליזרע בין הגפנים. רבי יוחנן אמר בעריס המכוון שנו. אם בעריס המכוון שנו בלא גדר אינו אסור משום כרם נימר <כגון> [כגון] בית הלל תניתה. אמר רבי חנניה מסתברא מודה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן בעריס המכוון שנו <כגון> [כגון] בית הלל. ומודה רבי יוחנן לר"ש בן לקיש בעריס המעוקם שנו בגין רבי יוחנן בן נורי דרבי יוחנן בן נורי אמר טועין כל האומרים כן. אין תימר בעריס המכוון שנו

דף כח, ב פרק ו הלכה א גמרא מה אית בה טועין. בין כמאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין ובין כמאן דאמר מעיקר הגדר מושחין מה ביניהון. אמר ר' יונה תיפתר שהיו הכרתין נתונין מקצתן בתוך ארבע אמות ומקצתן חוץ לארבע אמות. מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין ניחא. מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין מקום שהחוט כלה אסור והשאר מותר. היו שם שתי אמות מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין אינו אסור אלא שתי אמות. מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין אסור עד שתי אמות <אחד> [אחר]. אמר רבי יוחנן רבי יוסי ורבי ישמעאל ורבי יוחנן בן נורי שלשתן אמרו דבר אחד רבי ישמעאל דתנינן על גנה קטנה שהיא מוקפת עריס אם יש בה מלא בוצר וסלו מיכן ומלא בוצר וסלו מיכן תיזרע ואם לאו לא תיזרע. אי"ר יונה אמה בוצר ואמה סלו. אמה בוצר ואמה סלו. הוון בעיי מימר מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין ניחא. מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין אין אותן הכרתין ממעטין ארבע. תיפתר שהיו חבוקין לכותל. לא ארבע אינן כלום הלכות עריס בחמש. אמר רבי חנניה תיפתר

שהיו שתי גפנים נתונים בקרן זווית אחת שאם ימתחם
הן נראים כארבע ביניין. רבי יוסי דתנינן רבי יוסי
אומר אם אין שם ארבע אמות לא יביא

דף כט, א פרק ו הלכה א גמרא זרע לשם. מאן דאמר
מעיקר הגפנים מושחין ניחא. מאן דאמר מעיקר הגדר
מושחין אין אותו הכירת ממעט ארבע. תיפתר שהיה
חבוק לכותל. והכין רבי יוחנן בן נורי דהכא. מסתברא
רבי יוסי ורבי ישמעאל יודון לרבי יוחנן בן נורי. ורבי
יוחנן בן נורי לא יודי לרבי יוסי ורבי ישמעאל. רבי יוסי
יודי לרבי ישמעאל. רבי ישמעאל לא יודי לרבי
יוסי. רב יהודה בשם רב הלכה כרבי עקיבה. רבי יעקב
בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כדברי מי שהוא
מיקל בחוצה לארץ. אמר רבי יעקב בר אחא ותניי תמן
הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ:

דף כט, א פרק ו הלכה ב משנה עריס שהוא יוצא מן
המדרגה רבי ליעזר בן יעקב אומר אם עומד בארץ
ובוצר את כולו הרי זה אוסר ארבע אמות בשדה ואם
לאו אינו אוסר אלא כנגדו. רבי לעזר אומר אף הנוטע
אחת בארץ ואחת במדרגה אם גבוה עשרה טפחים
אינה מצטרפת עמה ואם לאו הרי זו מצטרפת עמה:

דף כט, א פרק ו הלכה ב גמרא רבי שמואל בר נחמן
רבי יונתן בשם רבי ליעזר הומם את כרמו פחות מטפח
חייב בערלה משום מראית העין עד שיגום מעם
הארץ. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בשם רבי
ליעזר בן יעקב העושה כרי מן הלקט ומן השכחה ומן
הפיאה חייב בתרומה גדולה מפני מראית העין. רבי
שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ורבי ליעזר בן יעקב
משום בית שמאי המת מטמא ארבע אמות ברשות
הרבים מפני כבודו. רבי מנא אמר הדא אחרייתא
משום בית שמאי. רבי יוסי בי רבי בון אמר כולהון
משום בית שמאי. א"ר יונה אוף הדא דתנינן מפני
מראית

דף כט, ב פרק ו הלכה ב גמרא העין. דלא כן מה בין העומד בארץ מה בין העומד במדרגה גבוהה. מה גבוהה שורה גבוהה מדרגה. אין תימר גבוהה שורה שופע המדרגה מלמטן. אין תימר גבוהה המדרגה <שיפוע> [שופע] השורה מלמעלן. והתני שתי שורות במדרגה. אית לך מימר גבוהה שורה לא גבוהה מדרגה. אמר רבי מנא כל אותן עשרה טפחים שבמדרגה עשו אותם מקום בפני עצמו. תמן תנינן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר. למטה מעשרה טפחים כזורק בארץ. רב חסדא אמר במודד לכסן. ואין סופה לירד. ר' חייא בשם רבי יוחנן תיפתר שהיתה דבילה שמינה והיא ניטוחה. ר' חגי בעי קומי רבי יוסי לית הדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטן. אמר ליה תמן זרעין נהנין מן המדרגה ברם הכא דרך בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר כשהיה שם חור והיא נהנה מן החור כשם שהזרעין נהנין מן המדרגה יאות. שתי גינות זו על גב זו התחתונה עשויה כרם והעליונה אינה עשויה כרם זורע את העליונה עד שהוא מגיע לאויר עשרה. רבי בון בר חייא בעי קומי רבי זעירא לית הדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטן. אמר ליה משום זרעים נוטין לאויר הכרם. העליונה עשויה ככרם והתחתונה אינה עשויה ככרם זורע את התחתונה ואת המדרגה עד שהוא מגיע לעיקר הגפנים. אמר רבי יוסי לית כאן לעיקר הגפנים אלא למטה משלשה. כהדא דתני שרשי פיאה נכנסין לתוך

דף לא, א פרק ו הלכה ב גמרא ארבע אמות שבכרם למטה משלשה טפחים הרי אלו מותרין:

דף לא, א פרק ו הלכה ג משנה המדלה את הגפן על מקצת אפיפירות לא יביא זרע אל תחת המותר. ואם הביא לא קידש. ואם הולך החדש אסור. וכן המדלה על מקצת אילן סרק. המדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל מותר להביא זרע אל תחת המותר ואם הולך החדש יחזירנו. מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי

ישמעאל מכפר עזיז הראהו גפן שהיה מודלה על מקצת תאינה אמר ליה מה אני להביא זרע אל תחת המותר אמר ליה מותר. והעלהו משם לבית מגינייא והראהו גפן שהיה מודלה על מקצת הקורה וסדן של שקמה ובו קורות הרבה אמר ליה תחת הקורה הזו אסור והשאר מותר. אי זהו אילן סרק כל שאינו עושה פירות. רבי מאיר אמר הכל אילן סרק חוץ מן הזית ומן התאינה. רבי יוסי אומר כל שאין כמוהו נוטעין שדות שלימות הרי זה אילן סרק:

דף ל, א פרק ו הלכה ג גמרא חזקיה אמר משלשה ועד ארבעה היא מתניתא. פחות משלשה כסתום משלשה ועד ארבעה משלים. ארבעה נחת הוא לה. עד היכן ר' יעקב בר אידי בשם ר' שמעון בן לקיש עד ד' אמות. ר' אחא רבי חיננא בשם ר' ש בן לקיש עד שש אמות: א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' הושעיה בר שמי בשם ר' יצחק בן לעזר אם היו שתי פיפרות מותר. אמר רבי חיננא ותני ופליג אם היה דרכו לפסע אסור. ותני כן ר' שמעון בן לעזר אומר אם היה דרכו לפסע בין פיפור לפיפור כפיפור אחד הוא: מה בין אילן סרק מה בין אילן מאכל. אדם מבטל אילן סרק על גבי גפנו ואין אדם מבטל אילן מאכל על גבי גפנו. תמן תנינן כל חמתות צרורות טהורות חוץ משל ערביים. רבי מאיר אומר צרור השעה טהורות צרור עולם טמאות. רבי יוסי אומר כל חמתות צרורות טהורות. אית תני תני מחלף רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא במתניתין. אמר ר' יודן סימנא דכלים כלאים <דל כן > [דלכן]. מה בין צרור עולם מה בין צרור

דף ל, ב פרק ו הלכה ג גמרא שעה. דבי רבי ינאי אמרי צרור עולם צריך חיתוך צרור שעה אינו צריך חיתוך:

דף ל, ב פרק ו הלכה ד משנה פיסקי עריס שמונה אמות ועוד. וכל מידות שאמרו חכמים בכרם אין בהם ועוד חוץ מפיסקי עריס. אילו הן פיסקי עריס שחרב מאמצעו ונשתיירו בו חמש גפנים מיכן וחמש

גפנים מיכן אם יש שם שמונה אמות לא יביא זרע לשם. שמונה אמות ועוד נותנין לו עבודתו וזורע את המותר. עריס שהוא יוצא מן הכותל. מתוך קרן וכלה נותנין לו עבודתו וזורע את המותר. רבי יוסה אומר אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם. הקנים היוצאין מן העריס חס עליהן לפסקן כנגדן מותר עשאן כדי שיהלך בהן החדש אסור. הפרח היוצא מן העריס רואין אותו כילו מטוטלת תלויה בו כנגדו אסור. וכן בדלית. המותח זמורה מאילן לאילן תחתיה אסור. ספקה בחבל או בגמי תחת הסיפק מותר עשאו כדי שיהלך עליו החדש אסור:

דף לב, ב פרק ו הלכה ד גמרא לית הדא פליגא על רבי זעירא דרבי זעירא אמר שמונה חוץ ממקום כרתין. פתר לה שמונה אמות וכל שהוא. ולמה לא תניתה ולא תיסבור כההיא דאמר רבי יוחנן כל מידות שאמרו חכמים ועוד טפח וההין ריבה ציבחר לפום כן לא תניתה. רבי יונה בעי למה לי נן אמרין כל מידות שאמרו חכמים אין בהן ועוד חוץ מפיסקי עריס. והתנינן עשרת קבין ירושלמי ששה עשרוניין ועדויין. תמן למידות וכאן לאמות. והתנינן <אמר> רבי יוסי בן משולם אומר ועוד קב למאה סאה שתות למדמע. תמן למידות וכאן לאמות. והתנינן אמר רבי יודה בן בבא הגינה והקרפף שהיא שבעים ושיריים על שבעים ושיריים. שמואל אמר בשני שלישי אמה שנו. ולא שנייא בין שבנה גדר ואח"כ נטע אחת עשרה גפנים בין שנטע אחת עשרה גפנים ואח"כ בנה גדר ואח"כ נפסקה האמצעית יש כאן עריס ויש כאן

דף לא, א פרק ו הלכה ד גמרא פיסקי עריס. חרב הגדר אין כאן עריס ולא פיסקי עריס. רבי אבודמי אחוה דרבי יוסי בעי חזר ובנייה את אמר חזר עריס למקומו ודכוותה חזרו פיסקי עריס למקומן. רבי יוסי בשם רבי יוחנן מעשה ששרף רבי יוחנן בן נורי בנגניגר. מה שרף פיסקי עריס שרף. ר' חייא בשם ר' יוחנן מעשה ששרף ריב"נ בנגניגר. מה שרף בין עריס לגדר שרף. אמר רבי

יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא ניחא פיסקי עריס שרף דברי חכמים חלוקין עליו. בין עריס לגדר שרף דברי חכמים חלוקין עליו. ולא שמיע דאמר רבי יעקב בר אחא איתפלגון רבי יוחנן ור"ש בן לקיש עריס עצמו מהו רבי יוחנן אמר אסור ומקדש ר"ש בן לקיש אמר אסור ואינו מקדש. והוא שיהא בקרן זוית ארבעה טפחים כדי מקום. תנינן הכא דר' יוסי ותנינתה תמן. אילו תנינתה הכא ולא תנינתה תמן הוינן אמרין הכא על ידי שהיא הלכת עריס את אמר מותר. הוי צורכה מתני תמן. או אלו תנינתה תמן ולא תנינתה הכא הוינן אמרין תמן על ידי שהוא מגופף מארבע רוחותיו את אמר אסור הכא על ידי שאינו מגופף מארבע רוחותיו את אמר מותר. הוי צורכא מתניא הכא וצורכא מתניא תמן. תמן אמר את רואה כילו שפוד של מתכת תחוב בו. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן עד מקום שהוא נקמן. רבי חמא בר

דף לא, ב פרק ו הלכה ד גמרא עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא תחת האשכולות אסור ומקדש. תחת העלין לא. אמר רבי יוסי אפילו תחת העלין אסור ומקדש:

מסכת כלאיים פרק ז

דף לא, ב פרק ז הלכה א משנה המבריך את הגפן בארץ אם אין עפר על גבה שלשה טפחים לא יביא זרע עליה אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הבריכה בסלע אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות מותר להביא זרע עליה. הארכובה שבגפן אין מודדין אלא מעיקר השני:

דף לא, ב פרק ז הלכה א גמרא לא יביא זרע עליה הא מן הצד מותר. מה נן קיימין אי משום זרעים באילן למה לי גפן אפילו שאר כל האילן. אי משום עבודה ניתני ששה. אלא כר' עקיבה דרבי עקיבה אמר שלשה. אין כרבי עקיבה אפילו מן הצד ניתני

שלשה. רבי ירמיה בשם רבי חייה בר אבא משום זרעים על גבי הגפן. תמן תנינן מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים. רבי ירמיה אמר רבי חמא בר עוקבא מקשי תמן את אמר אין השרשין מהלכין מן הצד והכא את אמר השרשין מהלכין מן הצד. אמר רבי יוסי כאן וכאן אין השרשין מהלכין מן הצד. אלא שהן עושין עפר תחוח והן מלקין ארעיתו של כותל. תדע לך שהוא כן דתנינן תמן מי רגלים ומי רגלים מהלכין מן הצד. התיב רבי יוסי בי רבי בון והתנינן מחרישה אית לך מימר מחרישה

דף לב, א פרק ז הלכה א גמרא מהלכת מן הצד. אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הדא דתימר בסילון של חרס אבל בסילון של אבר אינו צריך עד שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלן. הבריכה בסלע. הדא דתימא בהדין צלמא ברם בהדין רכיכה מתפתפת היא והאי בשאין הראשון נראית אבל אם היה הראשון נראה נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן. תדע לך שהוא כן דתנינן דבתרה המבריך שלשה גפנים ועיקריהן נראין. ותני עלה במה דברים אמורים לענין הכרם אבל לענין עבודה נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן:

דף לב, א פרק ז הלכה ב משנה המבריך שלש גפנים ועיקריהן נראין רבי לעזר בי רבי צדוק אומר אם יש שם ביניהם מארבע אמות ועד שמנה הרי אלו מצטרפות ואם לאו אינן מצטרפות. גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר אף צמר גפן אסור ואינו מקדש. רבי אלעזר בר ר' צדוק אומר משמו אף על גבי הגפן אסור ואינו מקדש. אלו אסורין ולא מקדשין מותר חורבן הכרם מותר מחול הכרם מותר פיסקי עריס מותר אפיפירות. אבל תחת הגפן ועבודת הגפן וארבע אמות שבכרם הרי אלו מקדשין:

דף לב,א פרק ז הלכה ב גמרא אמר רבי לעזר הלכה דרבי מאיר היא. ניחא בסיתווא אבל בקייטא.

דף לב,ב פרק ז הלכה ב גמרא אית אתרין דמתרן טרפיהן אפילו בקייטא. רבי שמואל בשם רבי זעירא על גבי זמורה היא מתניתא. רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק לאויר עשרה היא מתניתא. אמר רבי יוסי הוינן סברין כרם יש לו אויר גפן יחידית אין לה אויר. מן מה דאמר רבי בון בר חייא בשם ר' שמואל בר רב יצחק לאויר עשרה היא מתניתא. הדא אמרה אפי' גפן יחידית יש לה אויר: מותר מחול הכרם ארבע אמות. מותר חורבן הכרם ארבע אמות. מותר פיסקי עריס ששה טפחים. מותר אפיפירות ששה טפחים. בנתיים מהו. רבי יוחנן אמר אסור ומקדש רבי שמעון בן לקיש הוא למה לי חורבנו אפילו מטעתו כרם קטן הוא אין לו מחול. אלא כי נן קיימין בכרם גדול שנטעו על מטע כרם קטן. אמר רבי זעירא

דף לג,א פרק ז הלכה ב גמרא הדא אמרה כרם גדול שנטעו שמנה על שמנה אין לו מחול. אין תימר מטע שש עשרה על שש עשרה תוכו אסור ומקדש חוצה לו לא כל שכן. אמר רבי יוסי אין לוקין אלא על עיקר הכרם:

דף לג,א פרק ז הלכה ג משנה המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו הרי זה קידש וחייב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין אדם מקדש דבר שאינו שלו. אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו:

דף לג,א פרק ז הלכה ג גמרא כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים אין לי אלא כרמך. כרם אחר מנין ת"ל כרם ולא כלאים. אמר רבי לעזר דרבי מאיר

דף לג, ב פרק ז הלכה ג גמרא היא דרבי מאיר אמר אין לגוי קנין בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. אמר ר' יוחנן דברי הכל היא. תיפתר בגוי שזרע כרמו כלאים ולקחו ממנו ישראל. רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרי דרבי מאיר היא: הנעבד אית תניי תני בין שלו בין של אחרים אסור. אית תניי תני שלו אסור של אחרים מותר. הוון בעיי מימר מאן דאמר בין שלו בין של אחרים אסור רבי מאיר ורבי יודה. מאן דאמר שלו אסור ושל אחרים מותר רבי יוסה ורבי שמעון. רבי יוסה בשם רבי לא דברי הכל היא. כמה דתימר תמן דבר שיש בו רוח חיים אף על פי שאינו נאסר להדיוט נאסר לגבוה ודכוותה דבר שאינו שלך אף על פי שאינו נאסר להדיוט נאסר לגבוה. רבי שמעון בן לקיש אמר קנסיה דר' מאיר ועבד עובדא דכוותיה מן הדא המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו וכי מה עשה מעשה אלא כשהוסיף לפי דעתו הוא מוסיף. חד בר נש חוי סלעיה לרבי לעזר אמר ליה טבא היא ויפסלית אתא עובדא קומי רבי שמעון בן לקיש וקנסיה מן הדא המראה דינר לשולחני ונמצא רע חייב לשלם מפני שהוא נושא שכר. ורבי לעזר נושא שכר. רבי יעקב בר אחא בשם ר' אבונא המחזיק בו כנושא שכר. רבי יוסי בי רבי בון לא אמר כן אלא רבי לעזר אמר קנסיה דרבנין. רבי שמעון בן לקיש אמר קנסיה דר' מאיר. כך אתא עובדא שאל רבי שמעון בן לקיש לרבי לעזר ההן קנסא

דף לד, א פרק ז הלכה ג גמרא דמאן אמר ליה דרבנין אמר ליה פוק שלם. אמר ר' יוחנן הכל מודים בענבים שהן אסורות. אמר ליה ר' לעזר האוסר אינו נאסר ושאינו אוסר נאסר. מה פליגין במסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו. אבל המסכך את גפנו של חבירו ע"ג תבואתו כל עמא מודיי שהאוסר נאסר. המסכך גפנו של חבירו ע"ג תבואתו של חבירו. נישמענה מן הדא אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר אין אדם

מקדיש דבר שאינו שלו. הרי אין הגפן שלו ואין התבואה שלו ואיתתבת :

דף לד, א פרק ז הלכה ד משנה האנס שזרע את הכרם ויצא מלפניו קוצרו אפילו במועד. עד כמה הוא נותן לפועלים עד שליש. יותר מיכן קוצר כדרכו והולך אפ"י לאחר המועד. מאימתי הוא נקרא אנס משישקע :

דף לד, א פרק ז הלכה ד גמרא רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתניתא מותר לקוצר אפילו

דף לד, ב פרק ז הלכה ד גמרא במועד. עד כמה הוא נותן לפועלים עד שליש. רב הונא ורב ששת חד אמר שליש לשכר. וחרנא אמר שליש לדמים: מאימתי נקרא אנס משישקע. אמר רבי אחא נשתקעו הבעלים ולא נתייאשו הבעלים איסורו דבר תורה. נתייאשו הבעלים ולא נשתקעו הבעלים איסורן מדבריהן. ויש קרקע נגזל. אמר רבי לא אף על פי שאין קרקע נגזל יש ייאוש לקרקע :

דף לד, ב פרק ז הלכה ה משנה הרוח שעילעלה את הגפנים על גבי תבואה יגדור מיד ואם אירעו אונס מותר. תבואה שהיא נוטה תחת הגפן וכן בירק מחזיר ואינו מקדש. מאימתי תבואה מתקדשת משתשליש וענבים משיעשו כפול הלבן. תבואה שיבשה כל צורכה וענביי שבישלו כל צרכן אינן מתקדשות :

דף לד, ב פרק ז הלכה ה גמרא וכבן עזאי יספר. אשכח תני רבי עקיבה אמר יחזיר. בן עזאי אמר יספר. מאימתי מתקדשת משתשליש. אית תניי תני משתשריש. מאן דתני משתשליש מסייעא לרבי יוחנן מאן דאמר משתשריש מסייעא לרבי הושעיא. וענבים משיעשו כפול הלבן. א"ר חנניה בריה דרבי הלל דכתיב (דברים כב) ותבואת הכרם. כיני מתניי אינן מתקדשות :

דף לד, ב פרק ז הלכה ו משנה עציץ נקוב מקדש בכרם
ושאינו נקוב אינו מקדש. רבי שמעון אומר זה וזה
אסורין ולא מקדשין. המעביר עציץ נקוב בכרם אם
הוסיף במאתים אסור:

דף לד, ב פרק ז הלכה ו גמרא תני אין בין עציץ נקוב
לעציץ שאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד. כרבי
שמעון ברם כרבנן אית חורנין. עציץ נקוב מקדש בכרם
ושאינו נקוב אינו מקדש. התולש מעציץ נקוב חייב
משאינו נקוב פטור. עציץ נקוב אינו מכשיר את
הזרעים ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים. רבי יוסי
אמר לה סתם. רבי חנינא מטי בה בשם רבי שמואל בר
רב יצחק התורה ריבתה בטהרת זרעים. מה טעם
(ויקרא יא) וכי יפול מנבלתם על כל זרע זרוע אשר

דף לה, א פרק ז הלכה ו גמרא יזרע טהור הוא. תני
עציץ שאינו נקוב מעשרותיו מהלכה ותרומתו אינה
מדמעת ואין חייבין עליה חומש. רבי יוסי בעי מהו
לומר על פיתו המוציא לחם מן הארץ: רבי יונה בעי כן
דלעת כתלוש הוא לסכך בה. רבי יודה בר פזי בעי נטע
חמש גפנים בחמשה עציצין [שאינן נקובין] ועשאן
שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב את אמר כרם
הוא. הפכו ויש כרם מיטלטל. שמואל אמר במעביר
תחת כל גפן וגפן. אמר רבי יוחנן לאויר עשרה היא
מתניתא. העביר חמשה עציצין שאינן נקובים תחת גפן
אחת

דף לה, ב פרק ז הלכה ו גמרא תפלוגתא דרבי לעזר
ורבי יוחנן. האוסר אינו נאסר ושאינו אוסר
נאסר. אבל אם העביר עציץ אחד תחת חמש גפנים כל
עמא מודיי שהאוסר נאסר:

מסכת כלאיים פרק ח

דף לה, ב פרק ח הלכה א משנה כלאי הכרם אסורין מלזרוע ומלקיים ואסורין בהנאה. כלאי זרעים אסורין מלזרוע ומלקיים ומותרין באכילה וכל שכן בהנאה. כלאי בגדים מותרין בכל דבר ואינן אסורין אלא מללבוש. כלאי בהמה מותרין לגדל ולקיים ואינן אסורין אלא מלהרביע. כלאי בהמה אסורין זה עם זה:

דף לה, ב פרק ח הלכה א גמרא כלאי הכרם אסורין כו'. כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים. אין לי אלא הזרע. מקיים מניין ת"ל וכרם ולא כלאים מה כרבי עקיבה דר"ע אומר המקיים עובר בלא תעשה. אמר רבי יוסה דברי הכל היא הכל מודים באסור שהוא אסור בשלא קיים ע"י מעשה. אבל אם קיים ע"י מעשה לוקה. כהדא דתני המחפה בכלאים לוקה. מניין שהוא אסור בהנייה נאמר כאן פן תקדש. ונאמר להלן פן תוקדש בו. מה פן האמור להלן אסור בהנייה אף פן שנאמר כאן אסור בהנייה. ואית דבעי מימר נאמר כאן פן תקדש ונאמר להלן (דברים כג) ולא יהיה קדש מבני ישראל. מה קדש שנאמר

דף לו, א פרק ח הלכה א גמרא להלן אסור בהנייה אף כאן אסור בהנייה. אמר רבי חונא ביאתו אסורה בהנייה. אית דבעי נישמעניה מן הדא דאמר רבי חנינא פן תקדש פן תוקד באש: כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים מלמד שאינו חייב עד שיזרע שני מינים בכרם דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אמר אפי' מין אחד. על דעתיה דרבי יונתן כתיב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים. חברייה אמרין להחמיר עליו אפילו מין אחד. על דעתיה דרבי יאשיה שדך לא תזרע כלאים לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים. חברייה אמרין להתרייה שאם התרו בו משום שדך לוקה משום כרמך לוקה. א"ר בון בר חייא ליתן לו שיעור אחרת מן ששה טפחים וכן ארבע אמות. מה נן קיימין אם בשעשה גדר מבפנים בטל הכרם. אם בשעשה גדר

מבחוץ זהו המחול <אינן> [אלא] כי נן קיימין בשדה שהיה שם שדה תבואה והקריח לתוכה ארבע אמות. ואתיא כדאמר רבי חנינה אין האוסר

דף לוב, פרק ח הלכה א גמרא נעשה מחיצה להציל. סברין מימר אוסר נעשה מחיצה ליאסר. על דעתיה דרבי יונתן כתיב שדך לא תזרע כלאים לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים <כהיא> [כי הא] דאמר רבי הילא הן דאת אמר לא אמר' למה את אמר. או <כהיא> [כהא] דאמר רבי זעירא לא תזרע כרמך כלאים עיקר כרמך כלאים לא תזרע. רבי יודן קפודקיא בעא קומי רבי יוסי תמן את אמר אין זרעי אילן קרויין זרעים. והכא את אמר זרעי אילן קרויין זרעים. אמר ליה תמן מיעט הכתוב את שאין דרך בני אדם להיות קורין זרעים. ברם הכא ריבה הכתוב (ויקרא יא) על כל זרע זרוע אשר יזרע. אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי המחפה בכלאים לוקה. א"ל רבי יוחנן ולא מתניתא היא כלאים בכרם איך אפשר כלאים על ידי חרישה לא במחפה. והוה רבי ינאי מקלס ליה (ישעיה מו) הזלים זהב מכיס וגוי (משלי ג) בני אל ילוזו מעיניך תן לחכם ויחכם עוד ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסיא יכיל אנא פתר לה כרבי עקיבה דרבי עקיבה אמר המקיים

דף לז, א פרק ח הלכה א גמרא [כלאים] עובר בלא תעשה. כלום אמר רבי עקיבה אלא לעבור שמא ללקות. והכא ללקות אגן קיימין. ועוד מן הדא דתנינן שביעית אית לך מימר שביעית דרבי עקיבה. פתר לה שביעית דרבי לעזר דרבי לעזר אמר לוקין על החרישה בשביעית. רבי יוחנן אמר אין לוקין על החרישה בשביעית. מה טעם דרבי לעזר (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה' כלל. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור פרט. הזרע והזמר בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה זרע וזמר מיוחד שהן עבודה בארץ ובאילן אף כל דבר שהוא עובדה בארץ ובאילן. מה עבד לה רבי

יוחנן שני דברים הן ושני דברים יצאו מן הכלל [אינן] חולקין. ולית ליה לרבי אלעזר חולקין אית ליה לחלוק אינן חולקין הא ללמד מלמדין. ולית ליה לרבי יוחנן מלמדין. שנייא היא שהכלל בעשה ופרט בלא תעשה אין עשה מלמד על לא תעשה ואין לא תעשה מלמד על עשה. על דעתיה דרבי יוחנן ניתא מותר לחפור בה בורות שיחין ומערות. על דעתיה דרבי לעזר מהו לחפור בה בורות שיחין ומערות. כשם שאין מלמדין לענין איסור כך לענין היתר לא ילמדו. אי"ר בא קרתיגנייא טעם דרבי יוחנן (שם) שש שנים תזרע שדך לא בשביעית ושש שנים תזמור כרמך לא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא: ועובר בעשה. רבי ירמיה אמר עובר בעשה. ורבי יוסה אמר אפילו עשה אין

דף לז, ב פרק ח הלכה א גמרא בו. ליידא מילה כתיב (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה' לענין לא תעשה שבו. יכול יהו לוקין על התוספות שבו. רבי יוחנן פתר מתניתא יכול יהו לוקין על חרישה בשביעית. ר' לעזר פתר מתניתא יכול יהו לוקין על איסור שני פרקים הראשונים. אית תניי תני שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך. אית תניי תני שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור מסייעא לר' לעזר. מתניתא פליגא על רבי לעזר השמר לא תעשה. וכתוב (דברים יב) שם תעלה. שם תעשה. בגין דכתיב הא אילו לא כתיב עשה הוא. שלא תאמר כמה דתימי גבי שבת חפץ חרץ נעץ אינו חייב אלא אחת. ודכוותה שחט זרק והעלה לא יהא חייב אלא אחת. לפום כן צריך מימר חייב על כל אחת ואחת. רבי זעירא רבי חייה בר אשי בשם כהנא הנוטע בשבת חייב משום זורע. רבי זעירא אמר הזומר כנוטע. נטע וזמר בשבת על דעתיה דכהנא חייב שתים על דעתיה דרבי זעירא אינו חייב אלא אחת. כלום אמר רבי זעירא אלא הזומר כנוטע שמא הנוטע כזומר. הכל היה בכלל זריעה יצאת זמירה להחמיר על עצמה. מפני שיצאת זמירה להחמיר על עצמה את

פוטרו משום זורע הוי לא שנייא בין על דעתיה דכהנא
בין על דעתיה דרבי זעירא חייב שתיים :

דף לז, ב פרק ח הלכה ב משנה בהמה עם בהמה וחיה
עם חיה בהמה עם חיה וחיה עם בהמה טמאה עם
טמאה וטהורה עם טהורה טמאה עם טהורה וטהורה
עם טמאה אסורין לחרוש ולמשוך ולהנהיג : המנהיג
סופג את הארבעים והיושב בקרון סופג את
הארבעים. רבי מאיר פוטר. והלישית שהיא קשורה
לרצועתיהן

דף לח, א פרק ח הלכה ב משנה אסורה :

דף לח, א פרק ח הלכה ב גמרא בהמה עם בהמה
כו'. יכול לא יהא מעמיד זכרים אצל הנקבות ונקבות
אצל הזכרים תלמוד לומר (ויקרא ד) בהמתך לא תרביע
אין את אסור אלא מלהרביע אבל מעמיד את זכרים
אצל נקבות ונקבות אצל זכרים. וכי מה עשה מעשה
לא בשהטיל ולפי דעתו הוא מטיל. איסי בן עקביה
אמר אסור לרכב על גבי פרדה מקל וחומר ומה אם
בבגדים שאת מותר ללבוש זה על זה את <אוסר>
[אסור] בתערובתן. בהמה שאת אסור להנהיג בה בזו
עם זו לא כל שכן את אסור לרכוב עליה. והא כתיב
(שמואל ב יג) וירכבו איש על פרדו וינוסו. אין למדין
מן המלכות. והא כתיב (מלכים א א) והרכבתם את
שלמה בני על הפרדה אשר לי. בריה מששת ימי
בראשית היתה. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בי
רבי חנינה אמר המנהיג <קולו> [בקול] בכלאים
לוקה. ותני כן הנהיגה המשיכה קרא לה ובאת אחריו
נתחייב בה לשלם כשואל. והתני שמואל היתה עומדת
חוץ לתחום וקרא לה ובאת אחריו הרי זה פטור. תמן
לדעתה היא מהלכת. ברם הכא על כורחה היא
מהלכת. והתני טיפח כנגד עינו וסימיה כנגד אזנו
וחרשה לא יצא לחירות. אמר רבי לעזר בי רבי יוסי
קומי רבי יוסי שנייא היא שהוא יכול לברוח. תדע לך
שהוא כן דתני תפש בו הרי זה חייב. היושב בקרון

רבנין אמרין משקל הוא. ר' מאיר אמר אינו משקל. בראשונה לא היו אלא שתיים דכתיב (בראשית מא) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו. עמד פרעה ועשה שלש דכתיב (שמות יד) ושלישים על כולו. עמדה מלכות הרשעה ועשה אותן ארבעה:

דף לח, א פרק ח הלכה ג משנה אין קושרין את הסוס לא בצדדי הקרון ולא לאחר הקרון. ולא את הליבדקס לגמלים. רבי יהודה אומר כל הנולדים מן הסוס אף על פי שאביהן חמור מותרין זה עם זה. וכן הנולדין מן החמור אף על פי שאביהן סוס מותרין זה עם זה אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדין מן החמור אסורין זה עם זה:

דף לח, א פרק ח הלכה ג גמרא אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחר הקרון. תני רבי מאיר פוטר. אם היה מסייעו בין במעלה בין בירידה הכל מודין שהוא

דף לח, ב פרק ח הלכה ג גמרא אסור. אמר רבי יוחנן מפני שזה נושא עצלותו של זה וזה נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני שנושאים את החבל שבנתים. רבי ירמיה בעי קשרן בשערן. מה נן קיימין אם בשקשרו בשערו כך אנו אומרים אסור להרכיב בהמה על גבי חבירתה אם בשקשרו החבל בשערו נאמר מפני שהן נושאים את החבל שבנתים: רבי יונה אמר איתפלגון רב ורבי יוחנן. רבי יוחנן אמר מפני שזה נושא עצלותו של זה וזה נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני שהן נושאים את החבל שבנתים. מה נפק מן ביניהון קשרו בשערו בין על דעתיה דרב בין על דעתיה דרבי יוחנן פטור. ולא הליבדקס אית תניי תני ניברקוס. מאן דאמר ליבדקס שם ליבוי על שם (דניאל יא) לובים וכושים במצעדיו. מ"ד ניברקוס אבהטס. מהו אבהטס חמר סלק. רבי יונה רב הושעיא בעי גרים הבאים מליבוי מהו להמתין להם שלשה דורות. אמר רבי יונה בוצרייה מן מה דאנן חמין ההן פולא מצריי

כד רטיב אינון צווחין ליה לובי כד הוא נגיב אינון צווחין ליה פול מצריי. הדא אמרה גר מלובי צריך להמתין ג' דורות. הדא אמרה היא לוב היא מצרים. רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד. דברי חכמים כל מין פרידות אחד. ואלו הן הסימנין אמר רבי יונה כל שאזניו קטנות אמו סוסה ואביו חמור. גדולות אמו חמורה ואביו סוס. רבי מנא מפקד לאילין דרבי יודן נשיאה אין בעיתון מיזבון מולוון אתון זבנין לו אזניהון דקיקין שאמו סוסה ואביו

דף לט, א פרק ח הלכה ג גמרא חמור. הלובן מן האיש שממנו מוח ועצמות והגידיים. והאודם מן האשה שממנו העור והבשר והדם. והרוח והנפש והנשמה משל הקב"ה. ושלתן שותפין בו. רבי בא רבי יהודה בשם רב מודים חכמים לרבי יהודה בסוס בן סוס בן חמור עם חמור בן חמור בן סוס. רבי חגי רבי זעירא בשם רבי <איסת> [איסי] בני עזים בני רחלים אסורים זה עם זה. ולא כן נן אמרין עז בן עז בן רחל עם רחל בן רחל בן עז :

דף לט, א פרק ח הלכה ד משנה הפרוטיות אסורות והרמך מותר ואדני השדה חיה רבי יוסי אומר מטמאות באהל כאדם. הקופד וחולדת הסנאין חיה חולדת הסנאין רבי יוסי אומר בית שמאי אומי מטמא בכזית במשא וכעדשה במגע. שור הבר מין בהמה. רבי יוסי אומר מין חיה. כלב מין חיה. רבי מאיר אומר מין בהמה. החזיר מין בהמה. הערוד מין חיה. הפיל והקוף מין חיה. ואדם מותר עם כולן לחרוש ולמשוך :

דף לט, א פרק ח הלכה ד גמרא הפרוטיות אסורות והרמך מותר כו'. רבי אימי בשם רבי לעזר רמכה דלא כלינס. כמה דתימר (אסתר ח) בני הרמכים. <אבני> [אדני] השדה חיה. ייסי ערקוי בר נש דטור הוא והוא חיי מן טיבורייה איפסק טיבורייה לא חיי. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה טעמא דרבי יוסי

(במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה בגדל על פני השדה. הירודות והנעמית הרי הן כעוף לכל דבר. והנחש הרי הוא כחיה. רבי חייה בשם רבי יוחנן ששה ספיקות הן הצלף באילן כבית שמאי. כלי חרס בכלי נתר כבית שמאי. חולדת הסנאים בשרצים כבית שמאי. פול

דף לט,ב פרק ח הלכה ז גמרא מצרי
בזרעים. ואנדרוגינוס באדם. כוי בחיה דברי הכל. רבי חמא בר עוקבא אמר ואמה טריקסין. מהו ואמה טריקסין רבי יונה בוצרייה אמר טריכסון מה מבפנים מבחוץ. אמר רבי יוסי מן מה דכתיב (מלכים א ו) וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני הדא אמרה מבפנים. אמר ליה רבי מנא והכתיב (דברי הימים ב ג) ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה אורך ועשרים רוחב הדא אמרה מבחוץ: שור בר מין בהמה. רבנין אמרין מיכא הוה וערק לתמן. רבי יוסי אמר עיקריה מן תמן הוה. הא שור עם שור בר אינן כלאים דלא כרבי יוסה דרבי יוסה אמר כלאים. ואילין דמתרגמין ותורי בר וראמנין כרבי יוסה. רבי בא בשם רבי שמואל אווז עם אווז מדבר כלאים זה בזה. אווז עם אווז היס תני רבי יודה בן פזי דבר דליה ולא ידעין מאן תני קל וחומר מה אם בשעה ששניהן ביבשה את אמר אסור. בשעה שאחד ביבשה ואחד בים לא כל שכן. ואדם מותר בכולן לחרוש ולמשוך. כתיב (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. בשור ובחמור אין את חורש. אבל חורש את בשור עם אדם בחמור עם אדם:

מסכת כלאיים פרק ט

דף לט,ב פרק ט הלכה א משנה אינו אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים ואינו מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים. אין הכהנים לובשין לשמש במקדש אלא צמר ופשתים. צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן

זה בזה אם רוב מן הגמלים מותר. אם רוב מן הרחלים אסור. מחצה למחצה אסור. וכן הקנבס והפשתן שטרפן זה בזה. השיריין והכלך אין בהן משום כלאים אבל אסורין מפני מראית העין. הכרים והכסתות אין בהן משום כלאים ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בהן. אין עראי לכלאים. לא ילבש כלאים על גבי עשרה אפילו לגנוב את המכס:

דף לט, ב פרק ט הלכה א גמרא אינו אסור משום כלאים כו'. כתיב (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. הייתי אומר אינו אסור אלא מלבוש תלמוד לומר לא יעלה עליך. אי לא יעלה עליך הייתי אומר <לך> [לא] יפשיל את הקופה לאחוריו תלמוד לומר לא תלבש מה מלבוש מיוחד דבר שהוא מהנה את הגוף אף אין לי אלא דבר שהוא מהנה את הגוף. לאי זה דבר נאמר לא יעלה עליך. רבי ניחה בר סבה רבי יוחנן בשם רבי זעירא שאם היה בגד גדול קצתו יש בו כלאים ומונח בארץ ומקצתו אין בו לא יכסה בו מצד השני. הייתי אומר אפילו פשתן של ים אפילו קנבס תלמוד לומר

דף מ, א פרק ט הלכה א גמרא צמר ופשתים. מה צמר שאין לו שם לוויי אף כל דבר שאין לו שם לוויי. מניין שאין לו שם לוויי. אמר רבי יהושע בן לוי כתיב (מלכים ב ג) ומישע מלך מואב היה נוקד. מהו נוקד רועה. והשיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אלים צמר. אין לך קרוי צמר אלא צמר אלים בלבד. אין מיטמא בנגעים אלא צמר ופשתים דכתיב (ויקרא יג) בבגד צמר או בבגד פשתים. יכול יהו מטמאין בין צבועין בין שאינן צבועין תלמוד לומר בגד צמר או בגד פשתים. מה פשתים כברייתה אף צמר כברייתו. אוציא את הצבוע בידי אדם ולא אוציא את הצבוע בידי שמים תלמוד לומר (שם) לפשתים ולצמר. מה פשתים לבנה אף צמר לבן. תנינן תרין כללין ולא דמיין דין לדין. תנינן אין אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים בין צבועין בין לבנין. תנינן

אין מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים ובלבד לבנים. רבי יונה בוצרייה בעי קומי רבי מנא תמן את אמר בין צבועין בין לבנים. והכא את אמר ובלבד לבנים. אמר ליה שנייא היא ששנה עליו הכתוב צמר צמר שני פעמים מה פשתן כברייתה אף צמר כברייתו. אמר רבי זעירא כתיב (ויקרא טז) כתונת בד קודש ילבש. בד שהוא עולה יחידי. והרי צמר עולה יחידי. פירש בקבלה (יחזקאל מד) ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי הפנימית וביתה. הא מבחוץ מותר לעלות עליהם. מנין שהן מותרין בכלאים שנאמר (שמות לט) ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעות שש ואת מכנסי הבד שש משזר ואת האבנט שש משזר תכלת וארגמן ותולעת שני וכתוב (יחזקאל מד) פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם ולא יחגרו ביזע. את דרש שש משש. שש מפארי. פארי מפארי. מה שני תולעת דבר שיש בו רוח חיים אף כל דבר שיש בו רוח חיים. מה צמר שאין לו שם לווי אוף פשתים שאין להם שם לווי. רבי יונה עולה בר ישמעאל בשם רבי לעזר צמר ופשתים שטרפן אסור. כיצד הוא עושה מביא ליטרא ועוד צמר גמלים ומבטלן. אבא בר רב הונא בשם רבי ירמיה צמר ופשתים שטרפן בטלן. רב אמר אסור בתערובתן. מה מפליג. מה דאמר רב בשעשאו בגד בפני עצמו מה דאמר רבי ירמיה בההיא דבעי מערבתה עם חורן. רבי הלל בי רבי וולס היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר ויהביה לרבי

דף מ,ב פרק ט הלכה א גמרא ומצא בו כלאים ושרפו. רבי מנא היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר ויהביה לרבי חייא בר אדא אמר ליה זבנית למית והוה עלוי עד דהוא מברך. אמר רבי חגי רבי שמואל בר יצחק מייתי מאנא מבי קצרא ומייתב עלוי עשרה חוטין מפשפשין ליה. אמר רבי חגי רבי שמואל בר רב יצחק הוה מפקד גו בייתה דלא מוקמה נגל דעמר מיקמי נבל דכיתן בגין פיפה: השיריין והכלך כו'. השיריין מטכסה והכלך אגבין קיסריי. אמר רבן

שמעון בן גמליאל חזרתי על כל מפרשי הים ואמרו כלכה שמו: אבל אסורין מפני מראית העין: רב אמר כל שהוא אסור מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. מתניתה פליגא על רב פשתן שצבעה <בחרס> [בחרת] לא יעשה ממנה אימרה מפורסמה. בכרים ובכסתות מותר. מתניתא פליגא על רב נתפזרו מעותיו לפני עבודה זרה לא יהא שוחח ומלקטן שלא יהא כמשתחוה לעבודה זרה ואם היה מקום צנוע מותר. מתניתא פליגא על רב פרצופות שהן מטילין מים בכרכים לא יתן פיו על פיו שלא יהא כמנשק לע"ז ואם היה מקום צנוע מותר. מתניתא פליגא על רב אין שוחטין בגומא אבל עושה הוא גומא בתוך ביתו בשביל שיכנס הדם בתוכו ובשוק לא יעשה כן שלא יחקה את המינין. מתניתא פליגא על רב הגיע לחצר החיצונה שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם. מתניתא פליגא על רב ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים אין שופכין לתוכו מים בשבת. ותני עלה אם היה מזחילה מותר. עונת גשמים מותר. צינורות מקלחין אסורין. תני בר קפרא אם היה מקום צנוע מותר. אילין פליגין על רב. ולית להון קיום: בכרים וכסתות מותר. הדא דתימר בריקן אבל במלא אסור. בנתון על גבי מסטווה אבל בנתון על גבי המיטה אפילו ריקן אסור. הרי שהיה מהלך בשוק ונמצא לבוש כלאים. תרין אמוראין חד אמר אסור. וחרנה אמר מותר. מאן דאמר אסור דבר תורה. מאן דאמר מותר כההיא דאמר רבי זעירא גדול כבוד הרבים שהוא דוחה את המצוה בלא תעשה שעה אחת. תני אין מדקדקין במת ולא בכלאים בבית המדרש. רבי יוסי הוה יתיב מתני והוה תמן מיתא. מן דנפק ליה לא אמר כלום. מן דיתיב ליה לא

דף מא, א פרק ט הלכה א גמרא אמר ליה כלום. רבי אימי הוה יתיב מתני אמר חד לחבריה את לבוש כלאים. אמר ליה רבי אימי שלח מאנך ויהב ליה. תני אין עראי בכלאים בבית המקדש. והא תני כהן שיצא

לדבר עם חבירו אם הפליגו טעון טבילה אם לשעה טעון קדוש ידיים ורגלים. כאן בבגדי זהב כאן בבגדי לבן. לא יעלה עליך מותר להציעו תחתיד. אבל אמרו חכמים לא יעשה כן שלא תהא נימא אחת עולה על בשרו:

דף מא, א פרק ט הלכה ב משנה מטפחות הידים מטפחות הספרים ומטפחות הספג אין בהן משום כלאים. רבי לעזר אוסר. ומטפחות הספרים אסורות משום כלאים:

דף מא, א פרק ט הלכה ב גמרא תמן תנינן שלש מטפחות הן. של ידיים טמאה מדרס ושל ספרים טמאה טמא מת. של תכריך נבלי בני לוי טהורה מכלום. רבי לא בשם רבי יוחנן מפני שהוא נותנה על הכסת וישן עליה. רב אמר מפני שהוא נותנה תחת אצילי ידיו. רב אמר אסור והלכה כדברי האוסר. ולמה לא אמר כרבי <אליעזר> [לעזר]. אית תניי תני מחלף. רבי יוחנן יהב מפה על מנוי. ואינו אסור משום כלאים. דלא ינבלון מנוי. אי"ר זריקן יהיבו לר' אבונא ביעתא במפה דאית ביה כלאים והוא לא מקבל עד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מטפחות ספרים. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן מפני שהוא עושה אותה כמין תיק ונותן ספר תורתו עליה. רבי בא רבי חייא בר יוסף בשם רב מפני שהוא מחמס בה ידיו. אמר רבי בון בר חייא לרבי בא בלא כך אינו אסור משום כלאים. אמר ליה לא רב הוא ורב אמר אסור והלכה כדברי האוסר.

דף מא, ב פרק ט הלכה ב גמרא אמר רבי יונה לרבי בא ולמה לא אמר ליה מלא מסלקתה. אלו אמר ליה בלא כך אינה אסורה בהנייה. מה הוה ליה מימור ליה. מטפחות הספג פעמים שהוא רואה את רבו ומתעטף בה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן בלנרי נשים אסורין משום כלאים. היא בלנרי נשים היא בלנרי אנשים. מהו בלנרי נשים רבנין דקיסרין אמרי

אנטיטיה. מטפחות הספג. הדא דתימר במתכוין לשם מלבוש. אבל אם אינו מתכוין לשם מלבוש לא בדא:

דף מא, ב פרק ט הלכה ג משנה תכריכי המת ומרדעת של חמור אין בהן משום כלאים. לא יתן את המרדעת על כתיפו אפילו להוציא עליה את הזבל. מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין מפשילין לאחוריהן במקל. תופרי כסות תופרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין תופרין בארץ:

דף מא, ב פרק ט הלכה ג גמרא תכריכי המת כו'. דכתיב (תהילים פח) במתים חפשי. כיון שאדם מת נעשה חפשי מן המצות. רבי ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו מן העולם אל תזוז אלמנתי מביתי. ואל תספדוני בעיירות. ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אל תזוז אלמנתי מביתי. ולאן מתניתא היא אלמנה שאמרה אי איפשי לזוז מבית בעלי. אמר רבי דרוסא דלא יימרון לה ביתא דנשיותה הוא משועבד הוא לנישיותה. אמר רבי לעזר בר יוסה כהדא דתני דרה בבתים כשם שהיתה דרה בהן ובעלה נתון במדינת הים. ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב כשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים. וניזונת כשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים. ואל תספדוני בעיירות מפני המחלוקת. ומי שנטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אמר רבי חנניה דציפורין כגון יוסי אפרתי ויוסף חפנים. רבי חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין. ותהא ארוני נקובה

דף מב, א פרק ט הלכה ג גמרא בארץ. מילתא אמרין בסדין אחד נקבר רבי. דרבי אמר לא כמה דבר אינש אזל הוא אתי. ורבנין אמרין כמה דבר אינש אזיל הוא אתי. תני בשם רבי נתן כסות היורדת עם אדם לשאול היא באה עמו מה טעמא (איוב לח) תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש. אנטולינוס שאל לרבי מהו

תתהפך כחומר חותם א"ל מי שהוא מביא את הדור הוא מלבישו. רבי יוחנן מפקד מלבשוני <ביריריקא> [בורידיקא] לא חיוורין ולא אוכמין אין קמית ביני צדיקייא לא גבהת אין קימת ביני רשיעיא לא גבהת. רבי יאישה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין. אמרין ליה ומה את טב מן רבך. אמר לון ומה אנא בהית בעבדאי. רבי ירמיה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין אלבשוני בנרסיי יהבון מסנא ברגליי וחוטרא בידיי ויהבוני על סיטרא אין אתא משיחא אנא מעתד. צפריא אמרין מאן דאמר לן רבי דמך אנן קטליי ליה אדיק לון בר קפרא רישיה מכסי מאנוי מבזעין. אמר לון מצוקים ואראלים תפוסין בלוחות הברית וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות. אמרין ליה דמך רבי. אמר לון אתון אמריתון וקרעון. ואזל קלא דקרעון לגו פפתה מהלך תלתא מילין. רבי נחמן בשם רבי מנא מעשה ניסין נעשו באותו היום ערב שבת היתה ונתכנסו כל העיירות להספידו ואשירוניה תמני עשרה כנישן ואחתוניה לבית שריי ותלה לון יומא עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו וממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. כיון ששקעה החמה קרא הגבר. שרון מציקין אמרין דילמא דחללינן שבתא. יצתה בת קול ואמרה להן כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי יהא מבושר לחיי העולם הבא בר מן קצרא. כיון דשמע כן סליק ליה לאיגרא וטלק גרמיה ומית. נפק בת קלא ואמרה ואפילו קצרא. רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבע עשרה שנין וקרא על גרמיה (בראשית מז) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה שנה. ומן גובעין עבד תלת עשרה שנין חשש בשינוי. אמר רבי יוסי בי רבי בון כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל ולא הפילה עוברה בארץ ישראל. ולמה חש שינוי חד זמן עבר חמא חד עיגל מנכס געה ואמר ליה רבי שיזבי אמר ליה לכך נוצרת. ובסופה איך אינשמת חמתון קטלין חד קן דעכברין אמר ארפונון (תהילים קמה) ורחמיו על כל

מעשיו כתיב. רבי הוה ענוון סגין והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון משניאותיה ומנוניה. אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מותיב ליה לעיל מיניי דהוא מן יהודה ואנא מבנימין דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבתא. חד זמן אעל רבי חייא רובה לגביה אמר ליה הא רב הונא לבר נתכרכמו פניו של רבי. אמר ליה ארונו בא. אמר ליה פוק וחמי מאן בעי לך לבר. ונפק ולא אשכח בר נש וידע דהוא כעיס עלוי. עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר רבי יוסי בר בון כל אינון תלתין יומין יליף רב מיניה כללא דאוריתא. אמר רבי יוסי בר בון כל אינון תלתין יומין יליף רב מיניה כללא דאוריתא. לסוף תלת עשרתי שניא ותלתתוי יומיא עאל אליהו לגביה בדמות רבי חייא רובה. אמר ליה מה מרי עביד. אמר ליה חד שיניי מעיקרא לי. אמר ליה חמי לה לי וחמי לה ליה ויהב אצבעתיה עלה ואינשמת. למחר עאל רבי חייא רובה לגביה א"ל מה עביד אמר אי לכם חיות שבארץ ישראל אי לכם עוברות שבארץ ישראל. אמר ליה אנא לא הוינא. מן ההיא שעתא הוה נהיג ביה ביקר. כד הוה עליל לבית וועדא הוה אמר יכנס רבי חייא רובה לפנים. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי לפנים ממני. אמר לו חס ושלום. אלא ר' חייא רובא לפנים ורבי ישמעאל בי רבי יוסי לפני לפנים. רבי

דף מב, ב פרק ט הלכה ג גמרא הוה מתני שבחיה דרבי חייא רובה קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. חד זמן חמי גו בני ולא איתכנע מן קומוי א"ל אהנו דאת מתני שבחיה. א"ל מה עבד לך א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומוי. א"ל למה עבדת כן. א"ל ייעול עלי דאין סחית לא ידעית בההיא שעתא אשגרית עיניי בכל ספר תילים אגדה. מן ההיא שעתא מסר ליה שני תלמידין דיהלכון עימיה בגין סכנתא. רבי יסוי צם תמניי יומין למיחמי ר"ח רובה ולסופא חמא ורגזן ידיה וכהו עינוי. ואין תימר דהוה רבי יוסה בר נש זעיר. חד גרדיי

אתא לגבי דרבי יוחנן אמר ליה חמית בחילמי דרקייעא
נפל וחד מן תלמידך סמך ליה. א"ל וחכים את
ליה. א"ל אין אנא חמי ליה אנא חכים ליה. עבר כל
תלמידוי קומוי וחכים לרבי יוסה. ר"ש בן לקיש צם
תלת מאוון צומין למיחמי ר"ח רובה ולא
חמתיה. ובסופא שרא מצטער. אמר מה הוה לעי
באוריתא סגין מיניי. א"ל ריבץ תורה בישראל יותר
ממך ולא עוד אלא דהוה גלי. אמר לון ולא הוינא
גלי. אמרין ליה את הוית גלי מילף והוא הוה גלי
מלפה. כד דמך רב הונא ריש גלותא אסקוניה להכא
אמרי אן אנן יהבין ליה. אמרין נייתיניה גבי רבי חייא
רובא דהוא מן דידיהון. אמרין מאן בעי מיהב
ליה. אמר רבי חגיי אנא עליל יהיב ליה. אמרו ליה
עילתך את בעי דאת גב סב ואת בעי מיעול מיתב לך
תמן. אמר לון יהבון משיחתא ברגליי ואין עניית אתון
גרשין. עאל ואשכח תלת דנין יהודה בני אחריך ואין
עוד. חזקיה בני אחריך ואין עוד. אחריך יוסף בן
ישראל ואין עוד. תלת עינוי מסתכלה אית אמר ליה
אפיך אפיך שמע קליה דר"ח רובא אמר לרב יהודה
בריה נפיש לרב הונא יתיב ליה ולא קביל עלוי מתיב
ליה אמרין כמה דלא קביל עלוי מתיב ליה כן זרעיתיה
לא פסקה לעולם ויצא משם והיה בן שמונים שנה
ונכפלו לו שניו. כתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים
וקברתני בקבורתם. יעקב כל הן דהוא מה הוא
מנכי. רבי לעזר אמר דברים בגב. רבי חנינא אמר
דברים בגב. רבי יהושע בן לוי אמר דברים בגב. מהו
דברים בגב. ר"ש בן לקיש אמר (תהילים קטז) אתהלך
לפני ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא
צור וחברותיה וקיסרין וחברותיה תמן זולת תמן
שובעא. ר"ש בן לקיש משום בר קפרא ארץ שמיתיה
חייך תחילה לימות המשיח. ומה טעם נותן נשמה לעם
עליה. אלא מעתה רבותינו שבגולה הפסידו. אמר רבי
סימיי מחליד הקב"ה לפניהן את הארץ והן מתגלגלין
כנודות וכיון שהן מגיעין לא"י נפשו חוזרות
עליהן. ומה טעם והנחתי אתכם על אדמת ישראל

ונתתי רוחי בכס וחייתם. רבי ברכיה שאל לרבי חלבו רבי חלבו שאל לרבי אימי רבי אימי שאל לר"א רבי לעזר שאל לרבי חנינה. ואית דאמרין רבי חנינה שאל לרבי יהושע בן לוי אפילו כגון ירבעם בן נבט וחביריו. אמר ליה גפרית ומלח שרפה כל ארצה. אמר רבי ברכיה מן הן שאל להן והן שאל להן לא שמעינן מינה כלום. מיי כדון כיון שנשרפה א"י נעשה בהן מידת הדין. תני בשם רבי יהודה שבע שנים עשת א"י נשרפת הדא הוא דכתיב (דניאל יא) והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושים מטליות מטליות והיתה נשרפת. כתיב (ירמיהו כ) ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר רבי אבא בר זמינא אמר רבי חלבו ורבי חמא בר חנינא חד אמר מת שם ונקבר שם

דף מג, א פרק ט הלכה ג גמרא יש בידו שתיים. מת שם ונקבר כאן יש בידו אחת. וחרנה אמר קבורה שבכאן מכפרת על מיתה שלהן. רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה ריגליי דבר נשא ערבתיה למיקמתיה כל הן דהוא מתבע. כתיב (מלכים א כב) ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימות בתוך ביתו ולא תמן. אליחורף ואחיה תרין איסבטיריי דשלמה חמא מלאך מותא מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר מלה ויהבון בחללא. אזל <ונסתון> [ונסבון] מן תמן אתא קאים ליה גחיד לקבליה. א"ל ההיא שעתא הויתא איחרוק בשינייך וכדון את גחיד לן. א"ל רחמנא אמר דינסב לאליחורף ואחיה מן חללא ואמרית מאן יהיב לי אזל ואיטפל בון זמן תמן. תרין ברויי דרבי ראובן בר איסטרובילוס תלמידוי דרבי חמא מלאכה דמותא מסתכל בון וחרק בשינוי ואמר נגלינון לדרומה שמא הגלות מכפרת. אזל <ונסתון> [ונסבון] מן תמן. עולא נחותא הוה אידך תמן שרי בכי. אמרין ליה מה לך בכי אנן מסקין לך לארעא דישראל אמר לון ומה הנייה לי אנא מובד מרגליתי גו ארעא מסאבתא. לא דומה הפולטה בחיק אמו לפולטה בחיק נכריה. רבי מאיר

הוה אידמך ליה באסייא אמר אימורין לבני ארעא
דישראל הא משיחון דידכון. אפילו כן אמר לון יהבי
ערסי על גיף ימא כתיב (תהילים כד) כי הוא על ימים
יסדה ועל נהרות יכוננה. שבעה ימים סובבין את
א"י. ימא רבא. ימא דטיבריא. ימא דסמכו. ימא
דמילחא. ימא דחולתא. ימא דשליית. ימא
דאפמיא. והא איכא ימא דחמץ. דיקלטינוס הקוה
נהרות ועשאו. כתי' (במדבר כא) הנשקפה על פני
הישימון. אמר רבי חייא בריא כל מי שהוא עולה להר
ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא בורה של
מרים. אמר רבי יוחנן שערונה רבנין והא היא מכוונא
כל קבילת רעא מציעיא דכנישתא עתיקתא
דסרונגין. רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין
באיסטרין ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ
לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו אילו
אני קורא עליהם (ירמיהו ב) ונחלתי שמתם לתועבה
בחייכם ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם. אמר
ליה כיון שהן מגיעין לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר
ומניחין על ארוגן דכתיב (דברים ל) וכפר אדמתו עמו:

דף מג, א פרק ט הלכה ד משנה ה הברסין והברדסין
והדלמטיקיון ומנעלות הפינון לא ילבשם עד
שיבדוק. רבי יוסי אומר אף הבאים מחוף הים
וממדינת הים אינן צריכין בדיקה מפני שחזקתן
בקנבס. ומנעל של זרד אין בו משום כלאים:

דף מג, א פרק ט הלכה ד גמרא הבורסין בריה
הברדסין דילמא הדלמטיקיון קובלין ומעפורין
ומנעלות הפינון דרדסין. רבי יוסי אומר אף הבאים
מחוף הים וממדינת הים. מה חוף הים וממדינת
הים. או מחוף הים שממדינת הים. מן מה דתני כגון
צור וחברותיה קיסרין וחברותיה הדא אמרה מחוף
הים שממדינת הים: אינן צריכה בדיקה. הדא דתימר
בראשונה שלא היתה הפשתן מצויה בכל מקום אבל
עכשיו שהפשתן מצויה בכל מקום צריכין
בדיקה. מנעל של זרב אית אתרין דזרבין <עימיה>

דף מג,ב פרק ט הלכה ד גמרא [עימרה] מן גו כהדא דרבי זעירא מפקד לרבי אבא בר זבינא ויאמר לבר ראשון דלא יחוט ליה מסאניה בכיתן אלא ברצועה. מודי רבי זעירא באהן דאסר פיסקי דעמר על דכיתן דהוא שרי דהוא שנץ גרמיה דהיא נחתא לה. בעון קומי רבי לא מהו מיחוט מסאניה <דכיתן> [בכיתן]. אמר לון כגון דר' זעירא דר"ז אמר אסור. מודה רבי אילא בהן דילבש דרדסין דעמר על גבי דרדסין דכיתן דהוא אסור דלא שלח עיליאי לא שלח ארעייה. אבוי דרב ספרא שאל לר' זעירא מהו מיתן פריטין גו גולתה ומיקטרינון בחוט דכיתן. מהו מיתן פריטין גו סדיניה ומיקטרינון בחוט דעמר. א"ל חכם רבי לרב הונא דרב הונא אמר אסור. רבי אבינא אמר אסור. שמואל אמר מותר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא אמר מותר:

דף מג,ב פרק ט הלכה ה משנה אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג שנאמר לא תלבש שעטנז דבר שהוא שוע טווי ונוז. ר"ש בן אלעזר אומר נלוז ומליז את אביו שבשמים עליו. הלבדין אסורין מפני שהן שועין. פיף של צמר בשל פשתן אסור מפני שהן חוזרין באריג. רבי יוסי אומר משיחות של אריג אסורות מפני שהוא מולל עד שלא קושר. לא יקשור סרט של צמר בשל פשתן לחגור בו את מתניו אף על פי שהרצועה באמצע. אותות הגרדים ואותות הכובסין אסורות משום כלאים:

דף מג,ב פרק ט הלכה ה גמרא נתני שעז ולא נתני טני. אילו תנינן שעז ולא תנינן טני הוינן אמרין הא טווי מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא אין אסור משום כלאים אלא טווי

דף מד,א פרק ט הלכה ה גמרא ואריג. ניתני שעט ולא ניתני נוז. אילו תנינן שעט ולא תנינן נוז הוינן אמרין הא לנוז מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא פיף של צמר בשל פשתן אסור מפני שהן חוזרין לאריג. ניתני טנז

ולא ניתני שע אילו תנינן טנז ולא תנינן שע הוינן אמרין
הא שע מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא הלבדין
אסורין מפני שהן שועין. משיחות של ארגמן
אסורות. אית תניי תני מותרות. מאן דאמר אסורות
כגון אילין טרסייה דהוא מכפת ביה. מאן דאמר
מותרות דהוא שנץ גרמיה והיא נחתא לה:

דף מד, א פרק ט הלכה ו משנה התוכף תיכפה אחת
אינה חיבור ואין בה משום כלאים והשומטה בשבת
פטור. עשה שני ראשיה בצד אחד חיבור ויש בה משום
כלאים והשומטה בשבת חייב. רבי יהודה אומר עד
שתשלש. והשק והקופה מצטרפין לכלאים:

דף מד, א פרק ט הלכה ו גמרא רבי חנינה אמר עד יחות
כל סיטרה. אמר רבי ינאי אמרו לו לרבי חנינא צא
וקרא. והתנינן עשה שני ראשיה לצד אחד. מעתה עד
יחות ויסוק. והתני רבי יהודה אומר עד שישלש מעתה
עד יחות ויסוק ויחות אלא הכין והכין. חוט שהשחילו
למחט אפילו קשור מיכן ומיכן אינו חיבור לבגד.

דף מד, ב פרק ט הלכה ו גמרא החוט חיבור לבגד ואינו
חיבור למחט. רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרין
בקשור מיכן ומיכן. מיליהון דרבנן פליגין דא"ר בא
רבי ירמיה בשם רב הממתיח צדדין בשבת חייב משום
תופר ויימר משום תופר ומשום קושר. א"ר סימון
טעמא דרבי <יוסי> [יהודה] ע"י שלישי מלאכתו
מתקיימת. מה רבי יודה כרבי אליעזר דתנינן תמן רבי
ליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחילה ואחת על
האריג חייב. אמר רבי עולא טעמא דרבי ליעזר תמן
ע"י שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא פחות מיכן
מסתתר הוא. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי. לא
שנו אלא שק הא סל לא. אשכח תני הסל והשק
והקופה מצטרפין בכלאים. אוהלים אין בהן משום
כלאים. רבי ירמיה בעי הוא ובנו מהו שיצטרפו
בכלאים. האיך עבידא הוא לביש מאנין דעמר ובריה
לביש מאנין דכיתן נסב פיסקי <דאמר> [דעמר] ועגלה

על תריהון. אמר רבי יוסי וההן נו נשוד. רבי חגיי בעי
הוא עצמו מהו שיצטרף בכלאים. האיך עבידא הוא
לביש דרדסין דעימר בחדא ריגלייא ודרדסין דכיתן
בחדא ריגלייא. אמר רבי יוסי וההן גו נשוד. לא
צורכה <ולא> [דלא] היו בראשו פצעיות יהב סיפלני
<דמרטוט> [דסמרטוט] דעמר על חדא <דספלני
דמרטוט> [וספלני דסמרטוט] דכיתן על חדא. אמר
רבי יוסי וההן נו נשוד. אין לך אסור אלא נשוד בלבד: